

KADUILTA KAHVILAAN

Nuorisokahvilakonsepti

Koulutusala Kulttuuriala	
Koulutusohjelma Muotoilun koulutusohjelma	
Työn tekijä(t) Anni Mykkänen	
Työn nimi KADUILTA KAHVILAAN - NUORISOKAHVILAKONSEPTI	
Päiväys 25.03.2014	Sivumäärä/Liitteet 47 / 1
Ohjaaja(t) Jarmo Ruokonen	
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani(t)	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyössä etsitään ratkaisua nuorten tilaongelmaan kaupunkiympäristössä. Työ on rajattu ottaen ensisijaisesti huomioon kuopiolaisten nuorten tarpeet. Tarkoitus on kuitenkin tuottaa tilakonsepti, jota on mahdollista hyödyntää muissakin kohteissa. Konseptin pohjalla ei ole mitään varsinaista tilaa, vaan se perustuu toiminnallisten ympäristöjen luomiseen kalustevalinnoilla, jotka on mahdollista sijoittaa mihin tahansa ympäristöön.</p> <p>Käyttäjien tarpeita on kartoitettu valtakunnallisista tutkimuksista nuorten vapaa-ajan viettotavoista ja arvoista. Erilaisten sosiaali- ja kasvatustieteiden julkaisujen avulla, on pyritty selvittämään nuorten kulttuuria, sekä heidän suhdettaan ympäröivään yhteiskuntaan. Paikallisella tasolla tietoa on hankittu suoraan käyttäjäryhmältä, haastatellen nuoria kauppakeskusten aulatiloihin, sekä Kuopion Nuorisovaltuuston jäseniä.</p> <p>Nuorisokahvilakonseptilla pyritään vaikuttamaan nuorten haastavaan asemaan aikuisten maailmassa, tilasuunnittelun näkökulmasta. Vaikka konsepti vastaa ensisijaisesti kuopiolaisten nuorten tarpeisiin, on konsepti hyödynnettävissä muuallakin. Tämä nuoria osallistava palvelumuoto, tarjoaa käyttäjilleen erinomaisen mahdollisuuden vaikuttaa, jolloin toiminta täyttää juuri heidän toiveensa.</p>	
Avainsanat Nuoret, nuorten kulttuuri, vapaa-aika, aikuistuminen, tilakonsepti, kalusteratkaisut, kahvila, antikahvila	

Field of Study Culture			
Degree Programme Degree Programme in Design			
Author(s) Anni Mykkänen			
Title of Thesis FROM STREET TO CAFÉ - YOUTH CAFE CONCEPT			
Date	25.03.2014	Pages/Appendices	47 / 1
Supervisor(s) Jarmo Ruokonen			
Client Organisation /Partners			
Abstract <p>This Bachelor's thesis is about finding a solution for youth's problematic space issue in urban environment. The work is defined by concentrating firstly on the needs of the local youth in Kuopio. Still the aim is to make an interior concept, which can be exploited in other places, too. There is no actual space for the concept, because it is based on creating functional environments by different furniture selection, which could be located in any environment.</p> <p>The urge of the user is charted from national studies about the ways how youth spend their free time and about their values. Different publication of social work and pedagogy clear the understanding of youth culture and the relationship of youth with the society around them. At the local level the information is gathered from the user group, by interviewing them at shopping centers and also the members of local youth organization, Kuopion Nuorisovaltuusto.</p> <p>The aim of this youth cafe concept is to have an effect on the demanding situation of youth in the grown-up's world with the perspective of interior design. Even if it primarily responds to the needs of local youth, hopefully this concept can be used anywhere else, too. This way of service that involves the youths themselves as the users, offers an excellent opportunity to impact, so that the service will fulfil the expectations of the youth.</p>			
Keywords Youth, youth culture, free time, maturation, interior concept, furnishing solutions, café, anticafé			

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	6	5.1	Lähtötilanteen kartoitus.....	27
2	NUORET AIKUISTEN MAAILMASSA.....	8	5.2	Tiedonkeruu	28
2.1	Laki ohjaa nuorten hyvinvointia	9	5.3	Haastattelujen suunnittelu ja toteutus	29
2.2	Ostovoima määrää kaupunkisuunnittelussa	10	5.4	Nuorten toiveita.....	30
2.3	Hyvä käytös	11	5.5	Olemisen tilasta toiminnallisuuteen	31
3	VAPAA-AIKA	12	5.6	Värimaailma	33
3.1	Nuorten kokemus vapaa-aika	13	6	TILARATKAISUT	34
3.2	Mikä on nuorille tärkeää?	14	6.1	Koko päivän, joka päivä.....	35
3.3	Ystävien tapaaminen	16	6.2	Omat tavoitteeni tilan suhteen kalusteratkaisuilla.....	36
3.4	Missä kavereita tavataan.....	18	6.2.1	Ajatteluun	36
4	ANTIKAHVILA.....	19	6.2.2	Oleiluun.....	38
4.1	Historia.....	20	6.3	Harrasteet ja viihde.....	40
4.2	Nuoret kuin runoilijat.....	22	7	PÄÄTÄNTÄ.....	42
4.3	Ikäraajattomuus	22		KUVALUETTELO	44
4.4	Maksullisuus	23		KUVIOLUETTELO.....	45
4.5	Vanhempien hyväksyntä	25		LÄHDELUETTELO	46
5	SUUNNITTELU.....	26		LIITE 1. KOHDERYHMÄN HAASTATTELU	

1 JOHDANTO

Kuopiossa oli aika jolloin ”Sokoksen kongi” oli täynnä nuoria. Nyt tämä kohtaaminen on kiellettyä. Paikalle on rakennettu katettu Torikuja, jonka valtasivat ravintoloiden ja kahviloiden pöydät. Näin suunniteltiin taas yksi kaupunkiympäristön tuottamaton tila kaupalliseen hyötykäyttöön, aivan kuin keskustan alueella ei olisi varaa hukata yhtään neliötä epäkaupalliseen viipyilyyn. Kuopion paikallislehden, Viikko Savon artikkelissa nuorisotutkija Tomi Kiilakosken mukaan nuo joutotilat ovat kuitenkin nuorille tärkeitä kohtaamispaikkoja. Nuorten käyttäytymistä kaupunkimiljöössä yritetään rajoittaa ja kontrolloida liikaa, jolloin nuorille ei ole mielekästä tekemistä, mikä osaltaan johtaa erilaisten negatiivisten lieveilmiöiden puhkeamiseen. Samassa lehtiartikkelissa Kiilakorven kanssa Kuopion Nuorisovaltuuston puheenjohtaja Aapeli Ruuskanen kertoo valtuuston pohtineen nuorisotilojen huonoa tavoitavuutta, vaikka puitteet koetaan riittäviksi. Hän väläyttää esimerkiksi yökahvilan palauttamisesta Kuopioon, kunhan siihen löydettäisiin toimiva konsepti, joka tavoittaisi nuoret. (Hinkkanen 2013.)

Kohderyhmä antaa hyvän haasteen palveluntarjoajille tällä hetkellä. Nuoriksi luetaan 7-29 -vuotiaat, mutta heidän kaikkien ei voi olettaa kuuluvan nuorisokahvilan asiakaskuntaan. Heiltä itseltään kysyttäessä kymmenennen ikävuoden jälkeen alkaa nopea, muutaman vuoden sisällä tapahtuva vaihdos, eikä 13-vuotiaista juuri kukaan pidä itseään enää lapsena. Muutos nuoresta aikuiseksi taas alkaa noin kahdenkymmenen ikävuoden kohdalta, vaikka virallinen täysi-ikäisyyden raja onkin 18 vuotta. (Myllyniemi 2013, 14 -17.) Noihin seitsemään ikävuoteen mahtuu monenlaisia elämänvaiheita, jolloin ihminen kokee muuttuvansa lapsesta aikuiseksi. Peruskoulusta kasvetaan kohti

työelämää. Vanhempien luota muutetaan omilleen, nuoren itsenäisyydessä ja myöhemmin kenties hankitaan oma perhe. Mutta miten vapaa-ajan vietto kehittyy ja kuinka yhteiskunta ja palveluntarjoajat vastaavat muuttuviin tarpeisiin?

Nuoriso- ja sosiaalityön ammattilaiset ovat yrittäneet rakentaa avoimia tiloja nuorille, mutta ne eivät tunnu täyttävän heidän vaatimuksiaan. Sisustusarkkitehtuurin ja kalustemuotoilun opinnäytetyössäni pyrin selvittämään valtakunnallisten nuorisotutkimuksien ja hankkeiden avulla nuorten vapaa-ajan viettotapoja ja nuorisokulttuurin ilmenemistä kaupunkikuvassa. Mutta erityisesti haluan pureutua juuri kuopiolaisten nuorten ahdinkoon ja luoda uuden tilan juuri heidän tarpeisiinsa.

Mitkä ovat ne todelliset syyt jotka kutsuisivat nuoria viettämään heille tärkeää sosiaalista aikaansa ja miten myös ympäröivä yhteiskunta saataisiin hyväksymään tuo tila? Näihin kysymyksiin aion etsiä vastauksia, joiden pohjalta lähdän tilasuunnittelun keinoin luomaan uudenlaista nuorisokahvilakonseptia. Otan mukaan uusia tuulia ulkomailta ja yritän soveltaa venäläisten vapaiden runoilijoiden ajanviettotapaa suomalaisen nuorisopalvelujen tarjontaan.

2 NUORET AIKUISTEN MAAILMASSA

2.1 Laki ohjaa nuorten hyvinvointia

Lainsäädännöllisesti nuoriksi luetaan kaikki alle 29-vuotiaat. Heidän toimiaan yhteiskunnassa määräävät samat lait kuin muitakin kansalaisia, mutta heidän hyvinvointinsa takaamiseksi on säädetty erityinen nuorisolaki, jonka tavoitteena on tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja nuorten sosiaalista vahvistamista sekä parantaa kasvu- ja elinoloja. Lain toteutumista varten valtioneuvosto hyväksyy joka neljäs vuosi lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman, mikä sisältää valtakunnalliset lapsi- ja nuorisopolitiittiset tavoitteet sekä suuntaviivat alueelliselle ja paikalliselle ohjelmatyölle. Tämän kehittämisohjelman valmistelee opetus- ja kulttuuriministeriö yhteistyössä asianomaisten muiden ministeriöiden kanssa. Valmistelussa tulee kuulla nuorisotyön ja -politiikan keskeisiä tahoja. Asiantuntijaelimenä toimii valtioneuvoston asettama valtion nuorisoasiain neuvottelukunta, joka toimii opetus- ja kulttuuriministeriön yhteydessä. Neuvottelukunnan tehtävänä on antaa lausunto nuorisopolitiikan kehittämisohjelmaan otettavista asioista ja ohjelman vuotuisesta toteutumisesta, sekä tehdä esityksiä nuoria koskeviksi ohjelmiksi ja toimenpiteiksi ja tuottaa ajankohtaista tietoa nuorista ja heidän elinoloistaan. (Nuorisolaki 72/2006.)

Lasten ja nuorten hyvinvoinnista päättävät siis aikuiset, jotka ovat saaneet tietonsa lukuisten neuvottelukuntien, ministeriöiden ja neuvostojen siivilöityä alkuperäistä tietoa nuorten tilanteesta. Eteenkään lapsilla, muttei myös nuorilla ole teknistä mahdollisuutta, eikä tarvittavaa kokemusta ja näkemystä tehdä valtakunnallisia päätöksiä nuorisopoli-

tiikasta, mutta tiedonkulun matka nuorilta päättäjille asti tuntuu olevan armottoman pitkä. Toki nämä päättävässä asemassa olevat aikuiset ovat itsekin olleet nuoria, mutta jos siitä on aikaa enemmän kuin kymmenen vuotta, alkaa nuorison elämä olla jo aika erilaista. Olennaisinta olisi ottaa nuoret mukaan keskusteluun ja siinä ilmenneet kommentit ja ideat vakavasti huomioon. Nuoret kokevat heidän ja päättäjien välisen kuilun syväksi, mikä tuli ilmi opetus- ja kulttuuriministeriön sekä Allianssi ry:n tekemässä Nuorten Paneeli 2011-kyselyssä. Näin ollen nuoret eivät varsinaisesti ole mukana heitä koskevien päätösten teossa. Nuorten kuuntelun ja vuorovaikutuksen mahdollisuuden ollessa vähäinen, paneeliin vastanneet toivoivat päätöksentekijöiltä parempaa samaistumista, eli asettumista kansalaisten asemaan. Eräs nuori kuvailee tilannetta mielestäni osuvasti:

”Nuoret ovat nuorten asioissa parhaita asiantuntijoita, sillä aikuisilla on ehkä liian monia näkökulmia mistä ne rupee kattomaan nuorten asioita, kun niitten nimenomaan pitää kattoo nuorten näkökulmasta.” (Gretschel 2011, 8)

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma pyrkii kuitenkin kerta kerralta lisäämään nuorten osallisuutta yhteiskunnalliseen päätöksentekoon. Osallisuuteen liittyneitä kehittämistoimia ovat olleet esimerkiksi elinympäristön kehittämishankkeet nuorten kanssa, sekä nuorisovaltuustojen ja oppilaskuntatoiminnan kehittäminen. Käydessäni Kuopion Nuorisovaltuuston kokouksessa olinkin ilahtunut nähdessäni kiinnostuksen nuorten omien asioiden hoitamisesta. He, jotka kokevat kehityskohteita löytyvän, ovat valmiita myös antamaan aikaansa

ja äänensä niiden asioiden ja yhteisen hyvän puolesta. Juuri tämä on lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämissuunnitelman ensimmäinen strateginen tavoite; Lapset ja nuoret kasvavat aktiivisiksi ja yhteisvastuuta kantaviksi kansalaisiksi (Lapsi- ja nuorisopolitiikankehittämissuunnitelma 2012 – 2015).

Tekniikan kehittyessä huimaa vauhtia, tieto on jokaisen saatavilla hetkessä. Varsinkin nuoret ovat kehityksen kärjessä ja saavat nykyään aivan eri tavalla tietoonsa uutisia kotimaasta ja ulkomailta kuin aikaisemmin. Samoin lisääntyy tietous vastuusta ja vapauksista, säädöksistä ja oikeuksista. Tietämys yhteiskunnallisista asioista on aivan toista kuin päättäjien nuoruudessa - ennen internetin yleistymistä. Nuorten paneelin mukaan nuoret haluavat vaikuttaa tietenkin suoraan heidän omaan elämäänsä vaikuttaviin tekijöihin, kuten vapaa-aika, koulutus, harrastukset, nuorisotilat ja -tapahtumat, mutta ensisijaisesti heitä kiinnostaa yhteiskunnalliset, heitä välillisesti koskevat asiat kotikunnassaan tai -kaupungissaan. Yksi paneelissa nuorille tärkeäksi nimetty asia oli onnistumisen tunne ja sitä kautta saatu hyvä mieli. Tätä hyvinvoinnin elementtiä aikuisten on mahdollista tukea tarjoamalla mahdollisuuksia kokea onnistumisen tunne. Siihen liittyy vahvasti nuoren haastaminen esimerkiksi antamalla tälle vastuuta. Vastuulliseksi ja aktiiviseksi kansalaiseksi kasvaminen voidaan siis tehdä nuoria kannustavalla ja etenkin kiinnostavalla tavalla antaen heille sopivasti vastuuta ja vaikutuksen mahdollisuus heitä yksilöinä ja kansalaisina koskevissa asioissa. Aina nuorten tärkeäksi kokema vapaus ja vastoin käskyjä toimiminen voisi myös saada uuden näkökulman, jos nuoret olisivat vahvemmin mukana päätöksenteossa. Silloin he olisivat itse mukana teke-

mässä sääntöjä, joiden noudattaminen olisi vastuun ottamista omista, eikä muiden päätöksistä.

2.2 Ostovoima määrää kaupunkisuunnittelussa

Kaupunkia täyttävät erilaiset julkiset, puolijulkiset, yksityiset ja kaupalliset tilat, joilla kaikilla on omat sääntönsä. Näillä säännöillä pyritään rajaamaan mahdollisia käyttäjiä tilan toiminnan kannalta mieluisiksi. Kaupalliset tilat voivat rajata käyttäjäkuntaansa esimerkiksi asettamalla tuotteilleen ja palveluilleen hintatason, joka on toisten asiakkaiden ulottumattomissa. Ikärajat, tietynlaisen pukeutumisen vaatimukset tai tilan sijoittuminen ympäristöönsä kulkuyhteyksien kannalta ovat eräitä tapoja eritellä juuri haluttu käyttäjäryhmä. Niin kutsutut väljät tilat asettuvat noita tiukkoja, kontrolloituja kaupunkitiloja vastaan mahdollista monenlaista toimintaa, missä tietyn toiminnan toteuttaminen ei ole keskiössä. Tällaisia tiloja ovat esimerkiksi puistot, kadut ja aukiot, joissa on kyse vapaa-ajasta, viihtymisestä, sosiaalisesta vuorovaikutuksesta ja itsensä ilmaisusta. (Kiilakoski, Kivijärvi, Gretschel, Laine ja Merikivi 2011, 60.) Ehkä vapaiden tilojen luonne houkuttelee nuoria heidän huomaamattaan. Nuorten kapinoidessa auktoriteettien sääntöjä vastaan, vapaat tilat kapinoivat kaupunkiympäristöä yhä enemmän valtaavia kontrolloituja tiloja vastaan.

Viikko Savon haastattelussa (Hinkkanen 2013) Kiilakoski puhui kaupungistumisen haasteista, joiden kourissa suomalaiskaupungit ovat olleet läpi 1900-luvun. Aalloissa tapahtuva muutto maaseudulta ja pienem-

mistä kaupungeista kohti kasvukeskuksia aiheuttaa jatkuvasti kasvavaa pulaa tilasta. Tässä muutoksessa eri ikäryhmille tulisi löytää oma osansa kaupungista. Kaupalliset tilat valtaavat kaikki oleskelualueet, jolloin läpi edellisen vuosisadan vaivannut ongelma vähäosaisten ja vähävaraisten nuorten osallistumisesta (Kiilakoski ym. 2011, 61) on edelleenkin ajankohtainen. Kaikki kaipaavat jonkinlaisia virkistymismahdollisuuksia ja kaupungissa asuvilla luulisi olevan paljon vaihtoehtoja, mutta osa tulisi järjestää myös voittoa tavoittelemattomin keinoin.

2.3 Hyvä käytös

Nuorten oleskelua julkisilla paikoilla paheksutaan muun muassa voimakkaan äänenkäytön ja huomiota herättävän käytöksen vuoksi. Kuten väljille tiloille, myös nuorille ominaista ovat ennakoimattomat tapahtumat ja yllätyksellisyys. Tällaista olemista ei tiukassa kaupunkitilassa suvaita, vaan sitä valvotaan ja pyritään rajoittamaan tai jopa tekemään näkymättömäksi (Kiilakoski ja Kivijärvi 2012, 85). Herää kysymys: missä vaiheessa spontaanuis, nauraminen, elämän pienistäkin, ehkä sattumanvaraisista hetkistä kavereiden kanssa nauttiminen alkoi kuvastaa huonoa ja suvaitsematonta käytöstä?

Hieman pohdittuani nuorten päämäärätöntä ja tavoitteetonta oleskelua, eli hengailua, olen ymmärtänyt, että pääsääntöisesti heidän tarkoituksenaan on kavereiden kanssa oleskelu, juttelu ja hauskanpito. Tämä marginaaliryhmän tapa kokoontua tuntuu haittaavan valtaväestöksi lukeutuvia aikuisia. Nämä eivät kuitenkaan taida ymmärtää,

että siinä missä he viettävät aikaansa kahvilassa tai kaupassa ostoksia tehden, nuoret haluavat vain olla. Ristiriitaa aiheuttanee osaltaan vapaa-ajan eri määrä ja merkitys. Aikuisilla – varsinkin perheellisillä - vapaa-aikaa on varmasti vähemmän kuin esimerkiksi yläkoululaisella, jolloin itselle mieluisten asioiden tekemisen halu korostuu, eikä liikelatissa istumista ja juttelua nähdä mielekkäänä. Toisaalta taas nuorilla ei ole varaa maksaa kahvilapalvelusta niin paljon, kuin heillä olisi aikaa siellä vietettävänä, joten he siirtyvät kahviloiden ulkopuolelle. Aikuisen vapaa-ajan vähyyks johtaa myös nuorten näennäisen laiskottelun kyseenalaistamiseen. Epäillään, etteikö heillä olisi jotain ”parempaa tekemistä” tai tehtävää, jonka he ovat jättäneet suorittamatta tulemalla istuskelemaan kaupungille. Julkiset ja kaupalliset tilat houkuttelevat nuoria tarjoamalla ympäristön, jossa näkyä ja näyttäytyä toisille nuorille (Kiilakoski ja Kivijärvi 2012, 87), mutta usein he tulevat vähäisten tai epämieluisten nuorisotilojen pakottamina samoihin tiloihin kuluttajien kanssa. Hengailu ei varsinaisesti riko mitään kauppakeskusten sääntöjä, vaan nuorisokulttuurin oleskelun ja käyttäytymisen tavat rikkovat vallitsevaa ”aikuisen kulttuuria” vastaan (Kiilakoski ym. 2011, 63). Nuoret hakevat kauppakeskuksista julkisen tilan väljyyttä, joka parhaimmillaan mahdollistaa erilaisten ihmisten tasa-arvoisen kohtaamisen. Aikuisille tuo nuorten tavoittelema väljyys tarkoittaa kuitenkin ennakoimatonta käyttäytymistä ja epäjärjestystä, mikä rikkoo tilan suunniteltua harmoniaa vastaan ja aiheuttaa turvattomuutta (Keskinen, Lehtonen ja Leino 2011, 30). Näin syntyy kuva nuorison huonosta käytöksestä julkisissa tiloissa, vaikka he eivät oikeastaan tee mitään väärää, he tekevät sen vain väärässä paikassa.

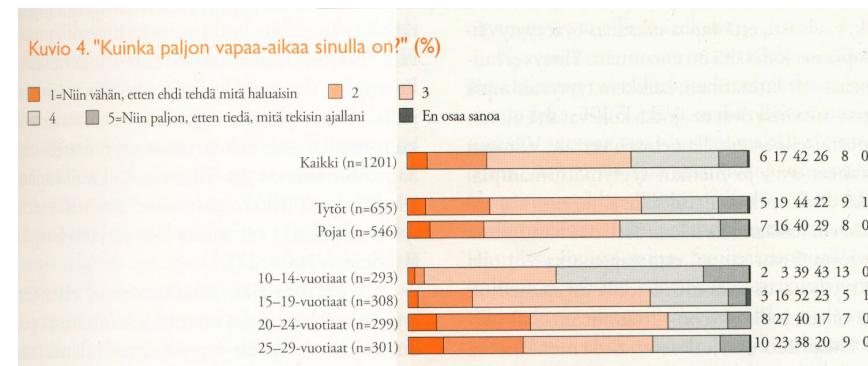
3 VAPAA-AIKA

Vapaa-ajan käsite on kaikille tuttu, mutta silti niin vaikea määrittää, koska jokaiselle se merkitsee eri asioita. Pääsääntöisesti vapaa-ajaksi käsitetään aika työn tai opiskelun ulkopuolella, mutta ikä, elämäntilanne, harrastuneisuus ja mielenkiinnon kohteet vaikuttavat ajan kokemi- seen enemmän tai vähemmän omaksi ajaksi.

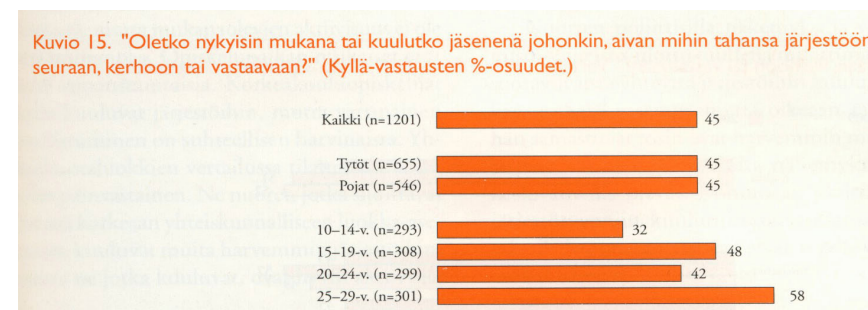
Päivi Berg ja Sami Myllyniemi ovat tilastoineet viitteitä nuorten va- paa-ajan sekä perhe- ja ystävyysuhteiden kokemisesta ja suhteesta toisiinsa nuorten vapaa-aikatutkimuksissa, joista itse olen tutkinut tuoreimpien, vuosien 2009 ja 2013 kyselyiden vastauksia. Tutkimuk- sissa on tarkasteltu vastauksia eri taustamuuttujien valossa kuten ikä, sukupuoli, kieli, asuinpaikka, koulutus ja yhteiskuntaluokka. Opinnäy- tetyötäni ajatellen olen kuitenkin tarkastellut vastauksia enimmäk- seen neljään ikäryhmään jaettuna: 10-14, 15-19, 20-24 ja 25-29-vuo- tiaat, painottaen 15-19-vuotiaiden kokemuksia, sillä he ovat lähinnä kohderyhmääni.

3.1 Nuorten kokema vapaa-aika

Myllyniemen aikaisemmassa tutkimuksessa vapaa-ajan riittävyttä kysyttäessä asteikolla 1-5, 1= niin vähän, etten ehdi tehdä mitä ha- luaisin, 5= niin paljon, etten tiedä mitä tekisin ajallani, 42 % antaa ar- von kolme (Kuvio 1.). Nuorempien vastaajien keskuudessa vapaa-ai- kaa koetaan olevan jopa enemmän kuin he keksivät tekemistä, mikä näyttäisi tarjoavan haasteen palveluntarjoajille. Kaikista vastanneista 45 % ja kohderyhmästä 48 % ovat mukana järjestössä, seurassa, ker-

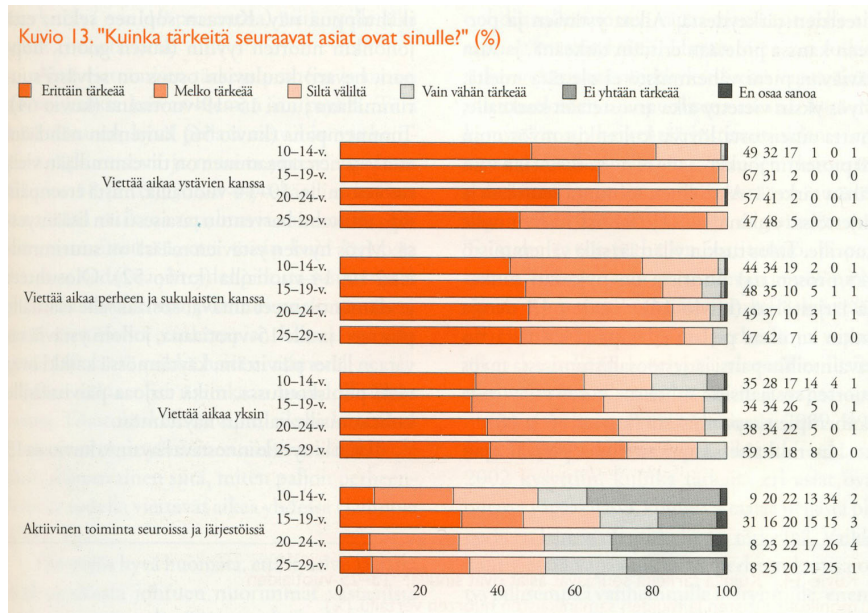

KUVIO 1. Vapaa-ajan määrä (Myllyniemi 2009, 21.)

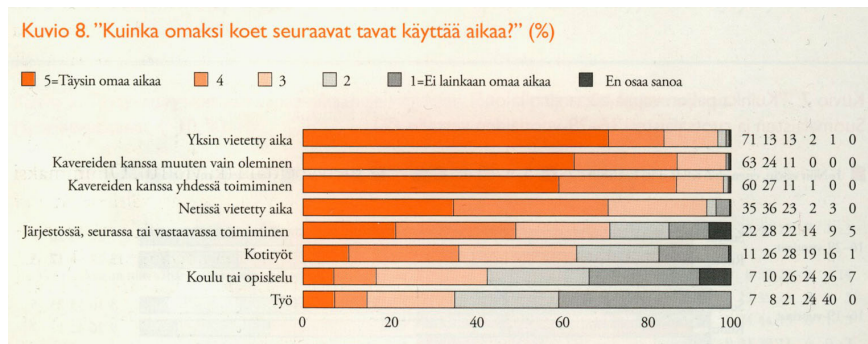

KUVIO 2. Järjestöissä mukana oleminen (Myllyniemi 2009, 35.)

hossa tai vastaavassa toiminnassa (Kuvio 2.) ja kaikista ikäryhmistä juuri kohderyhmäni kokee tällaisen aktiivisen toiminnan kaikista tär- keimpänä (Kuvio 3.). Silti erittäin tai melko tärkeäksi sen luokittelee 47 %, kun kavereiden kanssa vietetyn ajan jopa 67 % kokee erittäin ja 31 % melko tärkeäksi. Järjestössä, seurassa tai vastaavassa toimi- mista ei kuitenkaan koeta läheskään yhtä vahvasti omaksi ajaksi kuin kavereiden kanssa yhdessä toimimista tai muuten vain olemista, saati

KUVIO 3. Tärkeiksi koetut asiat (Myllyniemi 2009, 29.)

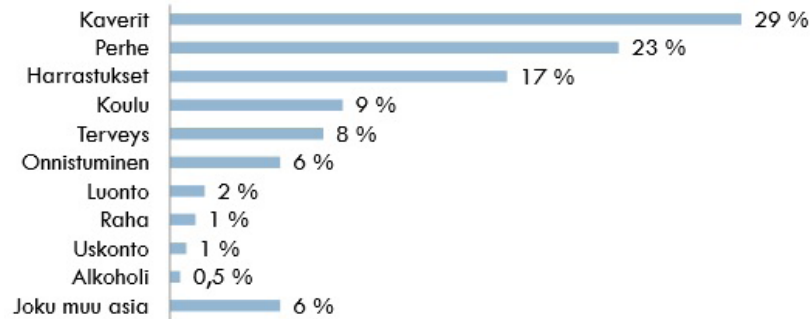
KUVIO 4. Oma aika (Myllyniemi 2009, 24.)

yksin vietettyä aikaa (Kuvio 4.). Tästä voidaan päätellä, että mitä suunnitelmallisempaa tai järjestäytyneempää toiminta on, sitä vähemmän se koetaan vapaa-ajaksi ja organisoimattoman oleskelun tarve korostuu. Äkkiä voisi ajatella kodin olevan helppo paikka oleskeluun, mutta nuoret eivät koe sitä mieluiseksi. Syitä on varmasti monia, mutta tavanomaisuus, tylsyys ja vanhempien läsnäolo eri merkityksissään ovat varmaan yleisimpiä syitä. Näin nousee esiin julkisen tilan tarve, johon nuoret voisivat tulla oleskelemaan. Nuorisotiloja lukuun ottamatta tällaisia tiloja ei juuri toimi maksuttomana, paitsi tietysti ulkoilupaikat ja puistot, mutta Suomen olosuhteissa ne ovat käyttökelpoisia vain lyhyen ajan vuodesta kesäisin. Sade ja ennen kaikkea kylmyys asettavat vaateen lämpimille sisätiloille.

3.2 Mikä on nuorille tärkeää?

Nuorten Paneeli 2011 -tutkimukseen vastanneista 833:stä nuoresta 29 prosenttia nimesi kaverit tärkeimmäksi hyvinvoinnin lähteeksi, 23 % perheen ja 17 % harrastukset, johon liitettiin kaikenlainen tekeminen ja toiminta, niin seuroissa ja järjestöissä kuin liikunta, musiikki, tietokoneet ja lukeminen yksinkin (Kuvio 5.). Ystävät, kaverit, ihmisuhteet, yhteisöllisyys, "bileet", sosiaalinen kanssakäyminen ja rakkaus kuuluvat väistämättä nuorten ajanvieton keskiöön. Kaverit ovat hyvää seuraa vapaa-ajalla, joiden kanssa pidetään hauskaa, mutta he ovat myös nuoren tuki ja turva. (Nuorten Paneeli 2011, 17-18)

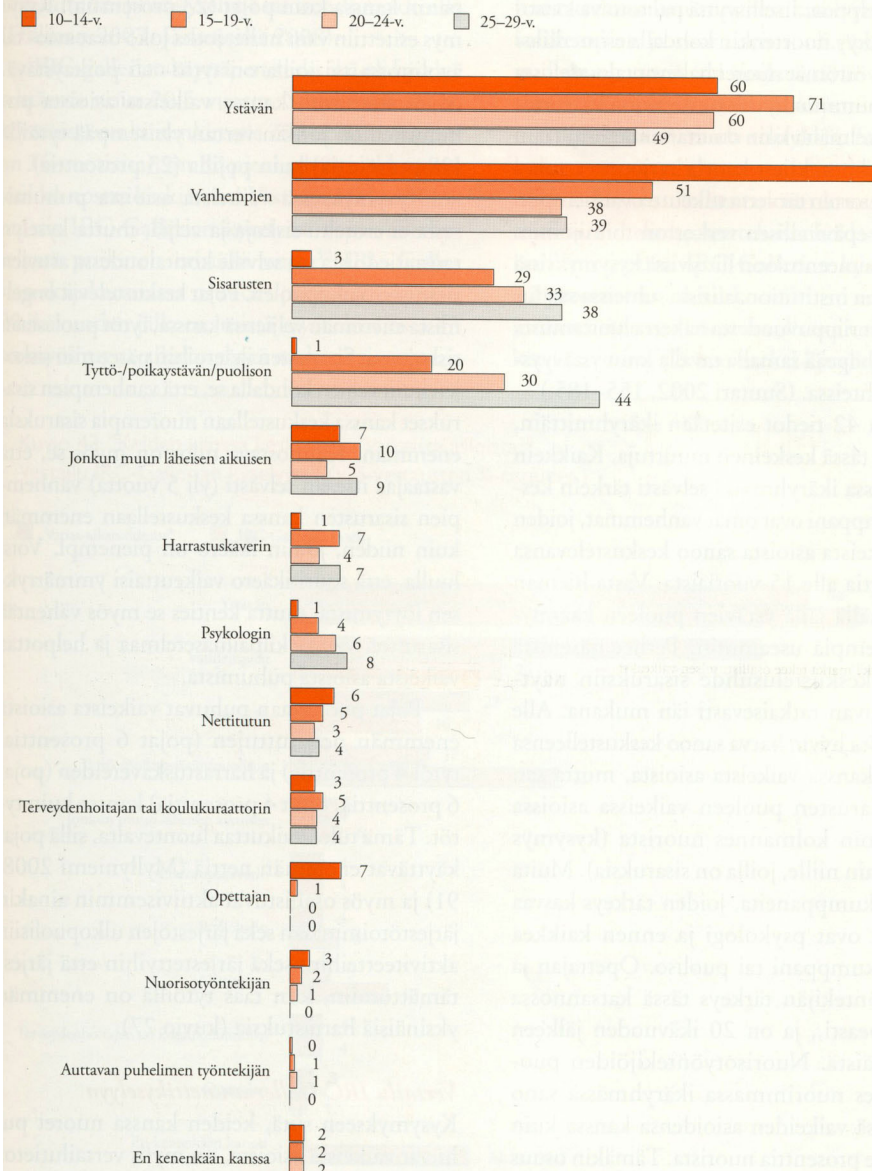
Hyvinvoinnin lähteet pääluokittain

KUVIO 5. Hyvinvoinnin lähteet (Nuorten paneeli 2011, 18.)

Ystäville voi puhua vaikeina aikoina ja heiltä saa tukea hankalissa tilanteissa. Tämä käy ilmi myös Myllyniemen tutkimuksessa (Kuvio 6.). Vanhempien rooli keskustelukumppanina vaikeissa asioissa heikentyy selkeästi 15 ikävuoden ylittyessä ja vähenee entisestään vanhempain vastaajien keskuudessa, mikä selittyy vahvempana yhteytenä sisarus- ten välillä ja varsinkin vanhimmalla ikäryhmällä seurustelukumppanin tai puolison tukena. Kohderyhmästä 71 % kääntyy ystävien puoleen vaikeissa asioissa. Kun nuoret juttelevat omista asioista, silloin ei useinkaan haluta aikuisten kuulevan, joten pyritään olemaan jossain muualla kuin kotona tai koulussa. Psykologin, koulukuraattorin, opettajan tai nuorisotyöntekijän puoleen ei vapaa-ajankyselyssä käänny kuin muutama prosentti, mikä ei tietenkään tarkoita, ettei heidän apuaan tarvittaisi, koska kaikilla ei ole mahdollisuutta turvautua läheiseen aikuiseen tai ystävään. Se, onko heidän palvelunsa vaikeasti tavoitettavissa, vai onko suurimman osan muuten vain mukavampi kääntyä läheisten ihmisten puoleen, ei tutkimuksessa selviä. Joka tapauksessa nuorten tapaamiselle olisi tarjottava mahdollisuus.

Kuvio 42. "Keiden kanssa keskusteleet vaikeista asioista?" (Kyllä-vastausten %-osuudet.)

KUVIO 6. Vaikeista asioista keskusteleminen (Myllyniemi 2009, 61.)

Ystävien ja kavereiden kanssa vietetään paljon aikaa ja tällaista vertais- tukiryhmän toimintaa ja nuorten viihtymistä yhdessä tulisi ennemmin- kin tukea, kuin kauhistella siitä syntyvää ”melua”. Tärkeistä, välillä vai- keistakin asioista puhuminen kavereille kertoo hyvästä luottamuksesta kaverusten välillä ja myöskään sen takia ei pitäisi vähätellä tapaamisen mahdollisuutta. Nuorten kanssakäyminen toimii ennaltaehkäisevänä moniin lieveilmiöihin heidän tuulettaessaan ajatuksiaan yhdessä mui- den kanssa, eikä hautomalla niitä yksin kotona, etääntymällä muista. Nuorten kannalta inhimillisempää olisi panostaa toimintaan, joka saisi heidät motivoitumaan ennen turhautumista ja taantumaa. Myös yhteiskunnalle olisi mielekkäämpää ja varmasti halvempaa tarjota nuorille mieluisin paikka kokoontua kuin korjata ilkeiden jälkiä, tarjota hoitoa ja tukea syrjäytyneille sekä masentuneille ja maksaa vielä korvauksia mahdollisesta työkyvyttömyydestä jo nuoresta asti. Kuten Kii- lakorpi totesi Viikko Savossa, täytyisi olla enemmän huolissaan niistä, jotka ovat yksin kotona tietokoneen ääressä eristäytymässä muista, kuin niistä jotka kokontuvat vapaamuotoisesti (Hinkkanen 2013).

3.3 Ystävien tapaaminen

Ystävien tärkeydestä kertoo myös se, kuinka usein heitä tavataan. Kai- kista vuoden 2009 vapaa-aikatutkimukseen (Kuvio 7.) vastanneista 45 prosenttia tapaa ystäviään lähes päivittäin, 39 % suunnilleen joka viik- ko ja 14 % suunnilleen joka kuukausi. Tapaamistiheys laskee lineaari- sesti nuorimman ja vanhimman ikäryhmän välillä, esimerkiksi 10–14 –vuotiaista 70 % tapaa lähes päivittäin kavereitaan ja 25–29 –vuoti- aista enää 23 %. 15–19 –vuotiaista lähes päivittäin kavereitaan tapaa 55 % ja suunnilleen viikoittain 29 %. (Kuvio 7.) Opiskellessa kavereita on usein samalta luokalta tai koulusta, joten heitä tavataan näin jo päivittäin, vaikkei koulussa vietettyä aikaa luokitellut omaksi ajakseen juuri kukaan (Kuvio 4.). Tapaamisen mahdollisuus lisääntyy kuitenkin aivan eri tavalla kuin esimerkiksi työssäkäyvillä ihmisillä. Koulusta on helppo jatkaa yhteisiin ajanvietteisiin porukan ollessa jo yhdessä, eikä ole kiirettä kodinhoitoon tai perheen luokse, kuten ehkä useimmin työssäkäyvillä, eikä työelämässä välttämättä kehity niin paljon läheisiä ystävyysuhteita kuin opiskellessa.

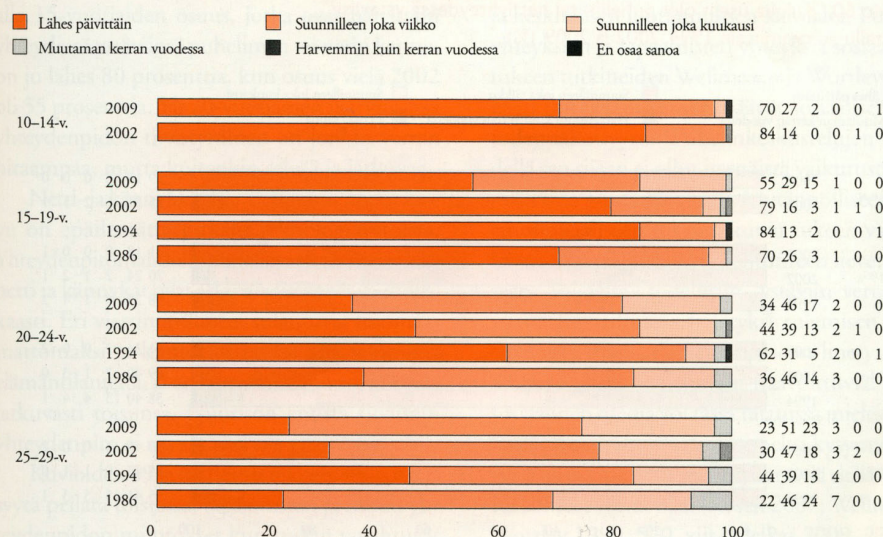

KUVIO 7. Ystävien tapaaminen (Myllyniemi 2009, 87.)

Teknologian kehittyessä yhteydenpitotavat ovat muuttuneet radikaalisti 2000-luvun vaihteessa. Vuonna 1998 matkapuhelimen omisti jo yli 90 prosenttia alle 25-vuotiaista nuorista (Myllyniemi 2009, 93), eikä luku ole taatusti vähentynyt. Matkapuhelimen rooli yhteydenpidossa on muuttunut noista ajoista yhä ratkaisevammaksi, sillä enää sillä ei vain soiteta tai lähetetä tekstiviestejä, vaan se mahdollistaa myös internetin käytön lähes missä ja milloin tahansa. Internetin erilaiset yhteisöpalvelut mahdollistavat välineellisen yhteydenpidon vanhan mallin sähköpostiviestittelyä miellyttävämmän. Aikavertailu vuosina 1994, 2002 ja 2009 tarjoaakin mielenkiintoisen havainnon: puhelintai nettiyhteydenpidon lisääntyessä vuosi vuodelta, kasvokkain tapaaminen vähenee (Kuvio 8. ja kuvio 9.). Entistä tiheämpi välineellinen

yhteydenpito ei oikeastaan ole kovin yllättävää viestintävälineiden sulautuessa osaksi yhä useampia elämäntilanteita ja reaaliaikaista viestintää saatetaankin nuorten keskuudessa pitää yhtä tärkeänä kuin kasvokkain tapaamista. Yhteisöpalvelut tarjoavat myös mahdollisuuden aikaisempaa suurempaan ystäväpiiriin, mikä selittäisi sosiaalisten suhteiden sitovuuden löyhtymisen. Nuorisobarometreissa ystävien määrä tai tapaamistiheys ei näyttänyt heikkenevän, vaan yhteenkuuluvuuden tunne ystäväpiiriin. Muutos oli varsin nopea jo vuosien 2004 ja 2008 vertailussa, jolloin kiinteästi ystäväpiiriin kuuluvien määrä väheni 59 prosentista 48 prosenttiin. Toisaalta on havaittu välineellisten yhteydenpitomuotojen positiivinen vaikutus tapaamistiheyteen varsinkin alle 24-vuotiaiden keskuudessa. (em. 92.)

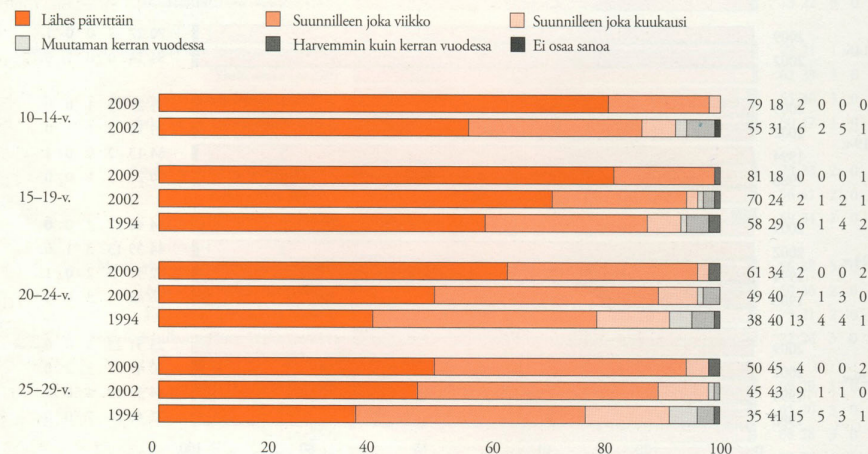
Kuvio 59. "Kuinka usein tapaavat ystävänsä?" Vertailu ikäryhmittäin 1986, 1994, 2002 ja 2009. (%)

Lähde 1986 ja 1994: Pohjoismainen elinolututkimus. 15-29-vuotiaiden n=1764 (v. 1986) ja n=1397 (v. 1994).
Lähde 2002: Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimus. 15-29-vuotiaiden n=582.

KUVIO 8. Tapaamisen vertailu (Myllyniemi 2009, 91.)

Kuvio 60. "Kuinka usein olet puhelin- tai nettiyhteydessä ystäväsi?" Vertailu ikäryhmittäin 1994, 2002 ja 2009. (%)

Lähde 1994: Pohjoismainen elinolututkimus. 15-29-vuotiaiden n=1397.
Lähde 2002: Tilastokeskuksen vapaa-aikatutkimus. 15-29-vuotiaiden n=582

KUVIO 9. Ystävien tapaaminen (Myllyniemi 2009, 92.)

Myös Turun kauppakeskus Hansassa tehtyjen havaintojen perusteella (Keskinen, Lehtonen, Leino 2011, 25) kännykät olivat jatkuvasti käytössä kavereiden olinpaikan tiedustelussa. Tämä vahvistaa käsitystä viestimien käytön lisäävän nuorten keskuudessa myös kasvokkain tapahtuvaa kanssakäymistä.

3.4 Missä kavereita tavataan

Vuoden 2013 vapaa-aikakyselyssä selvitettiin kavereiden tapaamispaikkoja. Vertailllessani vastauksia ikäryhmittäin, esille nousi selkeitä trendejä 15 - 19-vuotiaiden keskuudessa.

Vaikka kotona sanotaan olevan tylsää tapailla kavereita ja sen suosio laskee tasaisesti nuoremmasta vanhempaa ikäluokkaa kohden, on oma tai kaverin koti kohderyhmällä yli 50 prosentin suosiossa viikoittaisissa tapaamisissa. Kohderyhmän selkeässä suosiossa on vapaa-ajan viettäminen netissä, suhteessa yhteisiin harrastuksiin. Omasta pihasta, tai kodin lähipiiristä siirrytään juuri 15 – 19-vuoden iässä kaupungin kaduille ja keskustoihin, samalla kun ajan vietto kahviloissa, ravintoloissa ja kauppakeskuksissa yleistyy ja leikkipuistoissa, leikkikentillä ja luonnossa liikkuminen vähenee. Huoltoasemilla oleskelun alkaessa 10 - 14-vuotiaana, on se huipussaan juuri 15 - 19-vuoden iässä, kun päinvastainen reaktio tapahtuu nuorisotalolla käynnissä. (Berg ja Myllyniemi 2013, 33 – 35.)

Viidentoista ikävuoden jälkeen on siis selkeä siirtymävaihe lasten maailmasta kohti aikuisten maailmaa. On kuitenkin helppo ymmärtää, et-

tei hyppäys voi tapahtua noin vain, vaan jonkinlaiselle välitasanteelle olisi tarvetta. Nuorten tapa toimia kaupunkiympäristössä kehittyi itenäistymisen myötä, kokeilunhaluisilla ”retkillä” ympäristössä, jonka voi kokea aivan uudella tavalla ilman vanhempien läsnäoloa.

KUVA 1. Nuoria kaupungilla

4 ANTIKAHVILA

Aloittaessani opinnäytetyön tekoa kävin tapaamassa Kuopion keskustassa sijaitsevan nuorisotalon ohjaajaa Janne Kuitua (2013-12-18). Halusin selvittää minkälainen tarjonta kuopiolaisille nuorille on nykyään hänen mielestään. Kävi ilmi, että osa nuorisotaloista keskustan ulkopuolella alkoivat jo käydä pieniksi kävijöiden paljoudesta, mutta keskustan Kulttuuriareena 44, ei tavoita nuoria. Osasyyski Kuitu arveli syrjäisen olinpaikan, vaikka talo sijaitsee vain kahden korttelin päässä torilta. Myös nuoriso-ohjaajien läsnäolo on tunnettu häiritseväksi ”kyttämisen” ja ”valittamisen” takia, mikä kuitenkin on johtunut nuorisotalon ohjeiden huolimattomasta noudattamisesta, kuten tupakoimisesta ja kaikille yhteisten harrastevälineiden epäasiallisesta käytöstä.

Kuidun mielestäkin keskusta kaippaa jotain muutosta, sillä nuoria pyörii turhan paljon kaduilla ja julkisissa tiloissa, ei niinkään muiden tiellä, vaan ennen kaikkea heille epäsuotuisan seuran parissa. Nuorille tulisi tarjota jokin mielekäs paikka, joka tarjoaisi ”suojan” kadunkulkijoilta ja tietysti mukavan paikan oleskella yhdessä kavereiden kanssa. Hän ehdottikin YLE:n uutisissa (2013-03-29) näkemänsä antikahvilakonseptin kehittämistä nuorison käyttöön. Olin nähnyt saman uutisen ja ajatus vaikutti hyvältä tuoreen idean vetovoimaisuuden vuoksi.

4.1 Historia

Antikahvila-nimikettä käytetään nykyään sellaisesta palvelusta, joka tarjoaa paikan missä oleskella nautiskellen kahvista tai teestä ja pikku naposteltavasta tavallaan ilmaiseksi, asiakkaan maksaessa vain ajasta minkä paikan päällä viettää. Tämä uusi trendi on lähtöisin Venäjältä, josta se on levinnyt niin kutsuttuihin neuvostomaihin ja hiljalleen ympäri Eurooppaa. Mutta mistä kaikki alkoi? (Ziferblat.)

Jossain päin Moskovaa satunnainen kulkija saattoi löytää laminoidun paperinpalan, johon oli kirjoitettu runo. Joukolla vapaita runoilijoita oli tapana kokoontua kahviloissa ja ravintoloissa lukeakseen runoja yhdessä ja kirjoittaakseen uusia, joita levittivät ympäri kaupungin katuja ohikulkijoiden poimittaviksi. Pian he kuitenkin kyllästyivät jatkuvaan selittelyyn miksi he tulivat ja ennen kaikkea tarjoilijoiden mulkoileviin katseisiin runoilijoiden varatessa asiakaspaikkoja ostamatta jatkuvasti mitään, eli veivät tilaa maksavilta asiakkailta. Innokkaat runoilijat päättivät vuokrata pienen ullakkohuoneiston omaan käyttöönsä. Paikka oli kaikille vapaa ja tarkoitettu vapaaseen toimintaan. Siellä soitettiin musiikkia, keskusteltiin ja kirjoitettiin vanhojen kavereiden kanssa ja tutustuttiin uusiin, keitettiin kahvia ja tarjottiin leivonnaisia. Kaikki tämä toimi vapaaehtoisella maksulla ovensuussa olevaan avoimeen matkalaukkuun, eikä tilavuokran kanssa ollut koskaan ongelmia. Pian mukaan kutsuttiin lisää hyvää seuraa ja ullakko alkoi käydä ahtaaksi. Näin sai alkunsa sittemmin kaupallistunut Ziferblat (suomeksi Kello-tauulu). Vaikka maksu on muuttunut minuuttiveloitteiseksi, ideologia on säilynyt samana Ivan Meetinin perustamassa kahvilaketjussa. Se

on vapaa tila, jonne kaikki ovat tervetulleita - sosiaalisesta statuksesta, iästä tai kansallisuudesta riippumatta, yksin tai ystävien kanssa. Siellä voi nauttia talon tarjottavia tai tuoda omat eväät mukanaan, mutta alkoholi ja muut päihteet on kiellettyjä. Välillä asiakkaille tarjotaan järjestettyä ohjelmaa kirjallisuuden, näyttelyiden tai elokuvien parissa, konserttien, pelien tai juhlien vapauttavassa tunnelmassa, mutta ennen kaikkea paikka on tarkoitettu mille tahansa vapaalle toiminnalle paikkaa ja muita ihmisiä kunnioittaen. Aikuisväestöstäkään kaikki eivät viihdy baarien meluisassa tunnelmassa, varsinkaan jos eivät itse käytä alkoholia, silloin antikahvila on heille mieluinen illanviettopaikka. Monet tulevat paikalle jopa työskentelemään, johon voi varata työpisteen jossa on tarjolla ilmainen internet ja tulostin. (Em.)

KUVA 2. Antikahvila Ziberblat

4.2 Nuoret kuin runoilijat

Antikahvilan alkuperää ajatellessa voi nähdä samankaltaisuutta nuorten ja runoilijoiden asemassa kaupallisessa ympäristössä. Samoin kuin runoilijat joutuivat selittelemään tekemistään julkisissa tiloissa ja hakemaan oikeutusta oleskelulleen, myös nuoret joutuvat samaan tilanteeseen etsiessään paikkaansa kaupunkiympäristössä.

Nuorten tilakokemukset välittävät aika selkeästi niin kutsuttua välissä olemisen tunnetta, jolloin he eivät tunne olevansa hyväksytyjä aikuisyhteiskunnan säännöillä, mutta eivät mahdu enää lapsille tarkoitettuihin tiloihin (Kiilakoski ym. 2011, 64). Hyvä esimerkki on, keskustelua kirjoittanut, nuorten oleskelu päiväkotien pihoilla ja leikkipuistoissa iltaisin. Tästä käy ilmi, etteivät aikuisetkaan oikeastaan tiedä mihin nuoret ”kuuluisivat”. Nuoria ei arvosteta aikuisten tavalla, eikä koeta täysin tasa-arvoisiksi yhteiskunnassa, mikä viittaisi aikuisten mieltävän nuoret vielä lapsiksi. Mutta kun nuoret viettävät aikaansa lapsille tarkoitettussa ympäristössä, saavat he taas osakseen aikuisten kritiikin. Oikeutetustikin nuoret toivovat tulewansa otetuksi vakavasti yhteiskunnan jäsenenä niissä ympäristöissä, jotka kuuluvat heidän jokapäiväiseen elämäänsä.

Nuorten halu tulla kuulluksi on tullut esiin barometreissa ja nuorisotutkijoiden haastatteluissa ja heidän osallisuus päätöksen teossa nuortentiloista päätettäessä takaisi parhaiten käyttäjäryhmän toiveiden täyttymisen. Antikahvilan voisi sanoa tarjoavan eräänlaisen olemisen tilan, joka mahdollistaisi nuorten itsenäisen ja omaehtoisen toiminnan. Kun tila ei ole olemassa juuri tiettyä toimintoa varten, se

vapauttaa käyttäjät toteuttamaan omia tarpeitaan. Olipa se kavereiden kanssa jutustelua, pelaamista tai vain olemista, täytyisi se voida toteuttaa ilman paheksuntaa ja erityisiä selittelyjä.

4.3 Ikäraajattomuus

Vaikkei Ziferblat käytäkään mitään ikärajaa asiakaskuntansa valikoimiseen, on antikahvilakonsepti lähinnä suunnattu aikuisväestölle. Alkuperäisen Ziferblatin perustaja, Meetin pyrkii luomaan kahviloihin intellektuellin ilmapiirin kalustuksella, tarkoin valitulla musiikilla, kirjoilla ja peleillä, jotka saisivat aikaan korkeatasoista keskustelua ja sivistynyttä kanssakäymistä asiakkaiden kesken.

Samaan tapaan nuorisokahvilakin voisi toimia ikäraajattomasti ja antaa käyttäjäkunnan muodostua vapaasti. Niin sanotusti liian nuoret tuskin kahvilassa viihtyisivät, koska heitä kiinnostavia virikkeitä löytyisi tarpeeksi muualta, kuten kotoa ja sen lähipiiristä, eikä kahvilamainen ilmapiiri vielä edes kiinnostaisi itsensä lapsiksi luokittelevia. Toisaalta taas tarpeeksi vanhaksi kasvaessa kiinnostuksen kohteet muuttuvat jälleen ja nuorisokahvila ajanviettopaikkana vaihtuu johonkin muuhun. Se, kuka olisi liian vanha, olisi vaikeaa määrittellä. Osa nuorista odottaa malttamattomana esimerkiksi täysi-ikäisten mahdollisuutta päästä baariin, mutta se ei tarkoita, että kuin taikaiskusta kaikki 18-vuotiaat kokisivat halua viettää siellä iltojaan. Kuten vuoden 2013 kyselytutkimuksessa selvisi, siirtymä nuoresta aikuiseksi tapahtuu muutamana vuoden aikavälillä, keksimäärin 20 ikävuoden paikkeilla (Myl-

lyniemi, Berg 2013, 16). Niinpä olisi aiheetonta asettaa esimerkiksi lainsäädännöllisen täysi-ikäisyyden linjaama 18 -vuotta yläikärajaksi, jos nuori vielä kokisi kahvilan hänelle mieluisaksi oleskelupaikaksi ja itsensä sen asiakkaaksi.

4.4 Maksullisuus

Sivistynyt käytös Ziferblatissa lupaa myös maksukykyä ja ennen kaikkea maksuhalua. Kahvilaan tullessaan asiakkaan nimi otetaan lapulle ylös tuloaikoineen ja lähtiessään asiakas ilmoittaa nimensä ja myyjä rahastaa vietetystä ajasta. Minuutti kahvilassa maksaa kaksi ruplaa, joka on euroissa noin viisi senttiä, näin tunnin hinnaksi kertyy noin kolme euroa, mutta esimerkiksi Lontooseen avatussa kahvilassa on myös yhdeksän punnan, eli noin yhdentoista euron maksimiveloitus, jolla saa olla niin kauan kuin haluaa. (YLE 2013, The Calvert Journal)

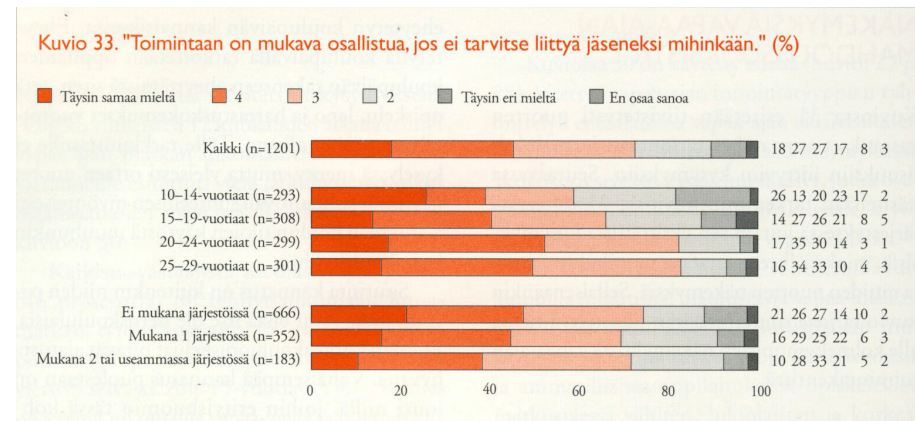
Jonkinlainen veloitus on kahvilatoiminnan pyörittämisen kannalta pakollista, mutta en näe minuuttiveloitusta toimivana keinona nuorten yhteydessä. Nuoret ovat varsin epästabiili asiakaskunta, mikä antaa oman haasteensa toimivan maksutavan löytämiselle. Etukäteen maksettava veloitus ajasta tuskin onnistuisi, koska paikalla vietettävää aikaa olisi kenen tahansa vaikea arvioida, eikä olisi kovin järkevää seurata käyttämättömiä minuutteja ja maksaa niistä taas takaisin. Alkuperäiseen tapaan kahvilakäynnin lopuksi suoritettava maksu on hieman epävarma nuorten keskuudessa, koska maksukyky on vähäi-

sempää kuin aikuisväestöllä ja käytös ei välttämättä ole kaikilla vielä kovin vastuullista. Kahvilanpitäjä saattaisi kokea ikäviä yllätyksiä jos asiakkaalla ei olisikaan rahaa maksaa jo viettämästään ajasta ja nauttimistaan herkuista.

Myllyniemen (2009, 88) kyselyn mukaan kavereiden tapaamistiheys on suurempaa korkeampaan yhteiskuntaluokkaan itsensä arvioineilla nuorilla. Heillä voisi olettaa olevan enemmän rahaa käytettävänäan kaupallisiin ajanviettopoihin, mutta nuorisokahvilan tulisi palvella kaikkia yhteiskuntaluokkia, eikä maksu siltä osin saisi rajata käyttäjäryhmää. Pitäisinkin järkevänä eräänlaista kausimaksua, viikoittaista tai kuukauden mittaista. Pidempi ajanjakso olisi kävijän kannalta helpompi, kun ei tarvitsisi katsoa kelloa tai huolehtia vieläkö on varaa jäädä pidemmäksi aikaa. Samalla asiakas saataisiin sitoutumaan palvelun käyttäjäksi paremmin. Maksun ollessa jo maksettu, kynnys kahvilakäynteihin madaltuisi ja asiakkaalle saattaisi tulla jopa pientä painetta saada rahoilleen vastinetta. Kausimaksu antaisi myös jonkinlaisen kuvan palveluntarjoajalle mahdollisista asiakasmääristä, jolloin olisi helpompaa varautua tarjottavien ruokien ja juomien kulutukseen.

Vapaa-aikatutkimuksissa kävi ilmi että nuorten kielteinen suhtautuminen jäsenyyteen on kasvussa. Vuonna 2009 45 % koki toiminnan olevan hauskaa, jos ei tarvitse liittyä jäseneksi ja vuonna 2013 72 % (Kuvio 10. ja 11.). Vaikka nuorisokahvila toimisi kaikille avoimella periaatteella, tulisi häiriökäyttäytyminen pyrkiä minimoimaan, jolloin jäsenmaksu voisi toimia apukeinona. Edes nimellinen maksu vaatisi pientä motivoituneisuutta kahvilaa kohtaan, mikä vähentäisi satunnaisten ohikulkijoiden määrää ja sulkisi epätoivottuja henkilöitä pois.

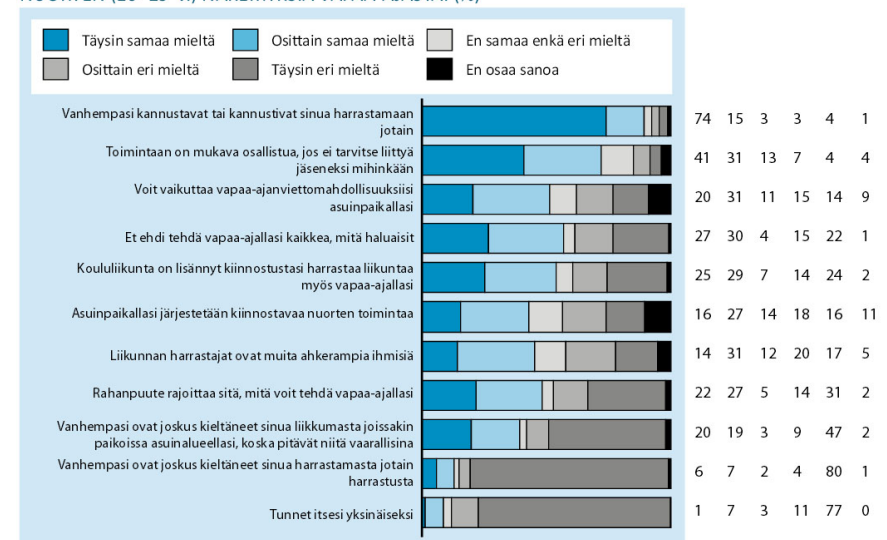
Haastattellessani kuopiolaisia nuoria he olivat itsekin jonkinlaisen jäsenmaksun kannalla, juuri pitääkseen tietynlaisen porukan ulkopuolella. Eräät nuoret viittasivat kommentillaan, haastattelutilanteen aikana kovaan ääneen kinastelemaan joukkoon viereisellä parkkipaikalla. Ihannenuorisotalo tulisi olla kaikille avoin väljä tila, jossa kaikki nuoret taustoistaan riippumatta voisivat toteuttaa itseään omalla vapaa-ajallaan, sekä luoda että ylläpitää vertaissuhteitaan. Tämä unelmatilanne ei kuitenkaan toteudu kaikilla nuorisotaloilla, vaan erilaiset ryhmät jotka muodostuu esimerkiksi ensimmäisistä talon käyttöönotaneista nuorista ikään kuin valtaavat tilan. Epäluuloisella käyttäytymisellä aiemmat käyttäjät syrjivät uusia tulokkaita vaikeuttaen heidän pääsyä mukaan talon toimintaan. Lisäksi muita käyttäjiä sulkee pois tietyn ryhmän käyttäytyminen ja odotus muidenkin toimimisesta saman mallin mukaan. (Kiilakoski ym. 2011, s.66-67) Kahvilakonsepti voisi kaupallishenkisellä olemuksellaan luoda kaikille nuorille avoimen paikan, joka olisi vaikeampi vallata. Tasa-arvoisen oleskelun takaamiseksi kahvila tarjoaisi samansuuruisella maksulla yhtäläiset palvelut jokaiselle käyttäjälle.

KUVIO 10. Toiminta ilman jäsenyyttä (Myllyniemi 2009, 54)

KUVIO 38.

NUORTEN (10-29-V.) NÄKEMYKSIÄ VAPAA-AJASTA. (%)

KUVIO 11. Nuorten näkemyksiä mm. jäsenyydestä (Berg, Myllyniemi 2013, 46)

4.5 Vanhempien hyväksyntä

Vanhemmat ovat tärkeässä roolissa vapaa-ajan vietossa, vaikka eivät suoranaisesti osallistuisikaan juuri yhdessä olemalla ja tekemällä, vaan rahoittamalla varsinkin nuorempien toimintaa, joilla ei vielä ole omia tulonlähteitä. Niinpä palveluntarjoajien on vakuutettava käyttäjien lisäksi heidän vanhempansa, jotka useimmiten tarjoavat huvin. Sen lisäksi mihin nuorelle annettu raha käytetään, vanhemmat haluavat myös tietää missä ja kenen kanssa aikaa on vietetty. Kontrollillaan vanhemmat saattavat pyrkiä välttämään epätoivottavia ajanviettopoja, sekä epätoivottavaa seuraa (Aaltonen ym. 2011, 51). Hille Koskelan mukaan sosiaaliset vaarat muodostuvat yhä merkittävämmiksi rajoitteiksi nuorten liikkumiselle. Varsinkin kaupunkialueiden lapsilla ei ole yleensä yhtäläistä mahdollisuutta itsenäiseen liikkumiseen kuin pienemmällä paikkakunnilla. Omaehtoinen liikkuminen voisi kuitenkin edistää muun muassa sosiaalisia kykyjä, oma-aloitteisuutta, itsenäisyyttä sekä tilan hahmottamista. (Berg, Myllyniemi 2013, 51.)

Antikahvila ei välttämättä tarjoaisi mitään ohjattua harrastustoimintaa, mikä joillekin vanhemmille edustaa hyvää vapaa-aikaa, jolloin nuori oppii erilaisia taitoja, vaan nimenomaan mahdollisuuden hengailuun vapaasti, jokseenkin kontrolloimattomasti, mikä yleensä koetaan epätoivottavaksi. Nuorten yhteinen kokoontumispaikka kuitenkin edistäisi sosiaalisten suhteiden kehittymistä ja pääsymaksullinen tila antaisi turvallisemman ympäristön, maksun rajatessa kaikista epätoivotuimman seuran pois.

Japanilaisen tutkijan, Yuki Katon mukaan nuorisokulttuurista käyttä-

tymistä pidetään häiriötekijänä aikuisille kuuluissa kaupunkitiloissa ja se yritetään poistaa. Vaikka nuorten tavoitteena ei olisikaan rikkoa käytänteitä, saattaa nuorisokulttuurinen käytös näyttäytyä uhkaavana, ilman että se sisältäisi mitään rikollista. (Kiilakoski ym. 2011,63; Kato 2009.) Jos nuorille kuitenkin tarjottaisiin tila, jossa erilainen - vaikkakin heille ominainen – käytös olisi sallittua, eikä se aiheuttaisi ristiriitaa muiden käyttäjien kesken, voisivat vanhemmat päästää lapsensa turvallisemmin mielin viettämään aikaa. Vanhempien ei tarvitsisi huolestua vartioiden hätistelystä, eikä nuorten siirtyä jatkuvasti tilasta toiseen ympäri keskustaa, vaan heille olisi lämmin ja turvallinen sisätila.

5 SUUNNITTELU

Suunnittelun alussa päätin luoda konseptitason suunnitelman tilasta, joka vastaisi nuorten tarpeita ja toiveita. Päädyin konseptiin, koska varsinaista tilaa nuorisokahvilalle ei vielä ollut tiedossa. Koska suunnitelmaani eivät rajaa minkään tilan tietyt ominaisuudet, on sitä helppo soveltaa tulevaan kohteeseen, sekä mihin tahansa muuhun kohteeseen.

Konseptilla tarkoitetaan eräänlaista luonnosta tilasta, josta käy ilmi suunnitelman pääkohdat toiminnan, muotojen, värien ja materiaalien osalta. Yksityiskohdat, kuten lopulliset kalustevalinnat, on tarkoitus selvittää vasta jatkokehityksen aikana. (Kettunen 2001, 59) Tavoitteeni onkin luoda erilaisia toiminnallisia ympäristöjä kalustetyypein, eikä täydellistä sisustusta tiettyyn tilaan. Näin konseptini ideologia säilyy sijoitettaessa mihin tahansa, mikä lisää konseptin käytettävyyttä useissa kohteissa.

5.1 Lähtötilanteen kartoitus

Opinnäytetyöni aiheen taustalla vaikuttivat vahvasti Viikko Savoan haastattelun antaneet henkilöt (Hinkkanen 2013). Toinen heistä oli Kuopion Nuorisovaltuuston puheenjohtaja Aapeli Ruuskanen, jonka tavoitin Kuopion keskustan nuorisotalolta, Kulttuuriareena 44:lta, samalla kun tapasin talon nuorisohjaajan Janne Kuidun (2013-12-18). Ruuskanen avasi artikkelissa esiin tullutta ongelmaa nuorten huonosta tavoitavuudesta ja pulan nuorisokahvilasta. Nuorisovaltuusto järjestää ympäri vuoden tapahtumia keskustan nuorisotalolla myös

levittääkseen tietoisuutta paikan olemassaolosta. Kuukausittain Kulttuuriareenalla soittaa kuuluisia bändejä ja lisäksi erilaisia kulttuuritapahtumia on varsinkin koululaisten loma-aikaan, esimerkiksi elokuvien merkeissä. Nuorisotalon ovet ovat avoinna jokaisena arkipäivänä, tarjoten mahdollisuuden istuskeluun, tv:n katseluun, pingiksen, biljardin tai pelikonsolin pelailuun, bändiharjoituksiin, tai osallistumisen kulttuuritoimintaan esimerkiksi tanssin tai sirkuksen mukana. Hyvistä harrastusmahdollisuuksista huolimatta sohvat eivät kuitenkaan ole pullollaan nuoria, eikä syitä heikkoon kiinnostukseen meinaa selvittää.

Ruuskasen lisäksi myös nuorisohjaaja Janne Kuitu nosti esiin nuorisokahvilan nykytilanteen. Aikaisemmin nuorisotalolla toiminut kahvilatoiminta kaatui myös kävijämäärien vähäisyyteen, mutta Kuitu oli ehdottomasti kahvilatoiminnan elvyttämisen kannalla. Uudella konseptilla ja tilalla olisi helppoa houkutella nuoria paikalle ja hän ehdottikin venäläistä antikahvila-tyyppistä ratkaisua sovellettavaksi uuteen, nuorille suunnattuun palveluun. Kahvilan olisi joka tapauksessa toimittava muuten kuin nuorisotoimen henkilökunnalla ja tiloissa, koska Kuopion kaupungin tämänhetkisen säästöbudjetin mukaan ei nuorisotyöntekijöitä palkata ilta- tai viikonloppuaikaan, mitkä olisivat oleellisia kahvilan toiminta-aikoja.

Tällä hetkellä Kuopiossa toimii yhtenä päivänä viikossa avokahvila Vinkkeli, Kulttuuriareena 44:n pihapiirissä. Se on etsivän nuorisotyön ylläpitämä kahvila, jonne kaikki nuoret ovat tervetulleita. Harva tuntuu tietävän edes sen olemassaolosta, eikä kahvilaa mainostetakaan

muuten kuin oven edessä seisovalla kyltillä ovien ollessa avoinna. Käydessäni tutustumassa Vinkkelin toimintaan keskustelin nuorisotyöntekijä Tatu Savolaisen kanssa nuorisokahvilan tarpeesta (2014-01-14). Hänen mukaansa Vinkkelin avokahvilassa on ollut hyvin kävijöitä matalan profiilin mainostamisesta huolimatta, joten sana kiertää nuorten keskuudessa ja paikkaa tarvitsevat kyllä löytävät sinne. Ihmetellessäni vain tiistaisin auki olevaa kahvilaa, Savolainen oikaisi etsivän nuorisotyön tarkoituksen olevan nimenomaan jalkautuminen ympäri kaupunkia nuorten keskuuteen, eikä olla aloillaan. Tiistaisin Vinkkelin erityisnuorisotyöntekijät ovat kuitenkin tavattavissa ja voivat auttaa nuoria erilaisten arkipäiväisten asioiden hoitamisessa, tai talolle voi tulla vain istuskelemaan ja kahvittelemaan kavereiden kanssa.

5.2 Tiedonkeruu

Vaikka etsin ratkaisua tutkimusongelmaani tilasuunnittelun ja sisustusarkkitehtuurin keinoin, oli syytä tutustua erilaisiin tutkimuksiin muun muassa sosiologian ja kasvatustieteiden näkökulmasta. Esimerkiksi Nuorisotutkimusseura ry on julkaissut laaja-alaisesti nuoria koskevia artikkeleita, tutkimuselosteita, katsauksia, kirja-arvioita ja seminaariraportteja, joita olen valinnut tutkimusaineistokseni nuorten vapaa-ajanviettoa selvittääkseni. Lisäksi olen pyrkinyt saamaan kuvan nuorten tilasta valtakunnallisella tasolla erilaisten nuorisobarometrien tilastollisten tutkimusten avulla, jotka tarjoavat kvantitatiivisempaa tietoa suuremmalla otoksella, mutta erittäin tärkeänä tiedonlähteenä pidin alusta asti paikallista kohderyhmää.

Tavoitteenani oli luoda ratkaisu juuri kuopiolaisten nuorten ongelmaan sopeutua kaupunkiympäristöön. Kävin läpi erilaisia vaihtoehtoja, miten olisin saanut tarvitsemani tiedon kohderyhmältä itseltään, joka käsittää nuoret yläasteikäisistä toisen asteen koulutuksen kävijöihin. Yläasteella kaikki nuoret ovat vielä niin sanotusti samalla polulla, joten eri tavalla motivoituneet ihmiset tavoittaa samasta koulusta. Kun taas peruskoulun jälkeen tapahtuva suuntautuminen joko lukioon tai ammattikouluihin eri aloineen vaikeuttaa huomattavasti kohderyhmän etsintää. Olisinpa haastatellut millä tahansa koulutusasteella olevia nuoria, olisin silti saanut paljon ja todennäköisesti enemmän kohderyhmän ulkopuolisten vastauksia. Toisaalta hekin olisivat voineet tarjota hyviä vinkkejä nuorisopalveluiden kehittämiseen, mutta halusin tarttua juuri heidän toiveisiinsa, jotka jo nyt viettävät aikaansa keskustan alueella. Tarkoituksena ei kuitenkaan ole saada kaikkia Kuopion nuoria tulemaan keskustaan, vaan tarjota jotain heille, jotka eivät voi tai halua tavata kavereitaan kotona. Miettiessäni parasta tapaa saada tietoa niiltä nuorilta jotka viettävät aikaansa ”paheksuttavasti” iltapäivisin keskustan alueen julkitiloissa, oli mielestäni järkevintä haastatella nimenomaan heitä.

Lisäksi pääsin vierailemaan Kuopion Nuorisovaltuuston epävirallisessa kokouksessa, jolloin kalastelin heidän käsitystään nuorison tarpeista. Jäsenet kuuluvat itsekin kohderyhmään, mutta samalla he ovat palveluntarjoajan roolissa, sillä NuVa:n tehtävänä on ajaa nuorten asioita ja järjestää juuri heille räätälöityjä tapahtumia.

5.3 Haastattelujen suunnittelu ja toteutus

Minua jännitti ajatus haastatella kauppakeskuksissa oleilevia, minulle tuntemattomia nuoria. Mutta sain kannustusta eräältä koulumme opiskelijalta, joka oli aikaisemmin keskustellut noiden nuorien kanssa ja todennut heidät oikein yhteistyökykyisiksi. Myös etsivän nuorisotyöntekijä rohkaisi minua keskustelemaan nuorten kanssa, kunhan vain käyttäisin tilannetajua sen verran, etten mene sellaiseen porukkaan, jossa on esimerkiksi humalaisia aikuisia seurassa (Savolainen 2014-01-14).

Kyselymuotoinen tiedonkeruu ei mielestäni sopinut haluamieni vastausten etsimiseen, koska kysymyksiä voi olla hankala muodostaa niin, etteivät kyselyn laatijan omat ajatukset johdattelisi vastauksia liikaa. Enkä uskonut nuorten mielenkiinnon säilyvän kyselylomakkeen täyttöön vaadittavaa aikaa. Suullisen haastattelun hyviä puolia on esimerkiksi helppo muokattavuus erilaisille vastaajille, koska kaikki eivät käsitä asioita samalla tavalla ja haastattelun hetkellä on helppo lisätä täydentäviä kysymyksiä, jos jokin vastaus niin vaatii. Hyvin tärkeäksi koin hyvän aloituksen keksimisen, jolla saisi pyydystettyä nuorten huomion positiivisella tavalla. Puhelinmyynnistä tuttu: ”Olisiko teillä hetki aikaa?”, tuskin toimisi tässäkään tilanteessa. Aloitinkin kysymällä ”Osaisittekohan auttaa minua? Missähän olisi Kuopion paras paikka hengaila?”.

Rento aloitus loi sopivasti keskustelemaan ilmapiiriin, jolloin nuoret alkoivat vastaila melko avoimesti, mikä oli tavoitteenikin. Löysin haastateltavakseni kolme kaveriporukkaa, joiden arvioin kuuluvan kohde-

ryhmään ikänsä puolesta. Yhteensä vastaajia oli yhdeksän, joista yksi kolmasosa oli poikia.

Jalkautuessani keskustan kauppakeskuksiin etsimään nuoria oleskelihoitoja, kohdistin kysymykseni vähintään kahden hengen porukoille, olettaen kavereiden kesken syntyvän helpommin ideoita ja vastausten täydentävän toisiaan, sekä tutun seuran kannustavan myös ujompia nuoria vastaamaan. Yritin muodostaa kysymykset avoimiksi, jättäen mahdollisimman paljon tilaa vastaajien omille sanoille, sekä pari tarkentavaa kysymystä:

- Missä on keskustan paras paikka hengaila?
- Onko keskustassa ilta- ja viikonloppuaikaan paikka alle 18-vuotiaille nuorille? Onko sille tarvetta?
- Mitä siellä pitäisi olla?
- Käyttekö koskaan keskustan nuorisotalolla? Jatkokysymyksenä miksi?
- Toimisiko antikahvilan kaltainen maksuperiaate?
- Olisiko esimerkiksi torin alla hyvä paikka?

Nuorisovaltuuston kokoukseen mennessäni olin suunnitellut avointa keskustelua, koska puheenjohtajana toimiva Ruuskanen oli aikaisemmin kertonut nuorisokahvilakysymyksen olleen pohdinnan kohteena. Nyt paikalla oli kahdeksan henkilöä, joista kaksi oli poikia. Aikaisemat keskustelut eivät selvästikään olleet tuottaneet suuria ajatuksia, hiljaisuuden laskeutuessa avatessani keskustelun. Täytyi siis ottaa lämmityskysymys: ”Mitä vapaa-aika on?”, johon kaikki saivat heitellä vastauksia ääneen, minun kirjatessa niitä paperille mindmap -tyylisesti. Tämä selvästi rentoutti tunnelmaa ja jaoin porukan kahteen ryhmään, antaen tehtäväksi kirjoittaa vastauksia paperin keskellä olevan kysymyksen ympärille: ”Mikä nuoria kiinnostaa?”, ohjeistuksena laittaa ylös kaikki tekemiseen ja tilaan liittyvät asiat ja adjektiivit.

5.4 Nuorten toiveita

Kauppakeskuksesta tavoittamani nuoret vastasivat mielellään heiltä kysytyihin kysymyksiin. Kuten liitteenä olevasta haastattelun raportista käy ilmi, tarve ilta- ja viikonloppu-aikaan avoinna olevasta tilasta alle 18-vuotiaille, ei todellakaan jäänyt epäselväksi. Ivallisesti naurahtaen eräs tyttö totesi tällä hetkellä parhaan paikan oleskeluun olevan Sokos ja sen yhteydessä oleva katettu käytävä. Käytävälle laitettujen kahviloiden pöydät istuimineen ovat luonnollisesti kiellettyjä nuorilta, jos he eivät osta mitään ja nuoret poukkoilevatkin pitkin käytävää ja välillä ulos, aina sinne missä on tilaa seisokella. Vaikka osa vastaajista asuikin keskustassa, eivät he halunneet olla kavereiden kanssa kotonaan, koska kokivat sen tylsäksi paikaksi ja vanhempansa haitaksi. Toiset taas

kävivät Kuopiossa koulussa kauempaa, toisilta paikkakunnilta ja odottelivat kyytiä, tai muuten vaan halusivat viettää aikaansa keskustassa ennen kotiin lähtöä. Heillä varsinkaan ei ole muuta mahdollisuutta kuin koulu tai julkiset tilat. (Liite 1.)

Kaikkien vastauksissa ensimmäisenä tuli tarve istumapaikoista. ”Paljon istumapaikkoja”, ”Mukava ja rento paikka, jossa paljon pehmeitä sohvia”, ”Pehmeet nahkasohvat”. Lisäksi tuli esille musiikki, jonka voisi itse valita, telkkari ja joskus voisi katsella myös elokuvia. Mitään toistuvaa ohjattua toimintaa vastaajat eivät kuitenkaan toivoneet. Muita toiveita olivat mukava henkilökunta ja nykyaikainen, sihipeli sisustus. Kukaan vastaajista ei oikeastaan sanonut viettävänsä aikaa keskustan nuorisotalolla. Sitä ei ole koettu kovin viihtyisäksi ja osan mielestä se tuntui olevan liian kaukana, vaikka totesivat sen fyysisesti sijaitsevan aivan lähellä. Eikä kauempaa tulleet edes tienneet paikkaa. (Em.)

Antikahvilan periaatetta avatessani nuoret tykkäsivät jonkinlaisen ”jäsenmaksun” mahdollistavan vapaan kahvin tai teen juonnin ja napostelun tilassa ollessa. Lisäksi he nostivat itse esiin maksun positiivisen vaikutuksen kävijöiden säännöstelyyn, jolloin aivan kuka tahansa ”öykkäri” ei pääsisi sisään. Halusin kysyä myös heidän mielipidettään nuorisokahvilan sijoittamisesta torin alle rakennettuun kauppakeskukseen, joka tällä hetkellä on lähes tyhjillään. Kaikkien mielestä se olisi mainio paikka kahvilalle, koska se olisi ”ytimessä”, se olisi lähellä, mutta silti rauhallisessa paikassa. (Em.)

Vaikka otokseni ei ollut suuri, se antoi hyvin täsmällistä tietoa nuorten tarpeista ja vauhditti ideointiani. Omasta mielestäni haastatteluni mahdollisti mainion ajatuksen synnyn uudeltaisesta palvelusta, joka

ottaisi nuoret osallistavasti mukaan palvelun kehittämiseen juuri heitä miellyttäväksi.

Nuorisovaltuustolta sain myös monia vinkkejä nuorten mahdollisista kiinnostuksen kohteista:

SoMe

Julkkikset, vieraaksi Don Tami Aurinkokuningas Tamminen

Kaverit, heidän kanssa hengailu

Pöytäjalkapallo

Tapahtumat: kiekkopelien seuraaminen, keikat

Kaikki ilmainen

Hyvä ruoka/naposteltava

Kahvi ja tee

Esim. kankailla erotellut rauhaisat keskustelunurkkaukset

Ylisosiaaliset nuoret työntekijät (ei holhoa)

Karaoke

Pelikonsolit

Helppous

(Live)musiikkia, elokuvia, tv, kirjoja, lehtiä

Tyylikäs mutta ”neutraali” tila (ei liikaa tiettyyn tyyliisuuntaan)

Pehmeitä sohvia

5.5 Olemisen tilasta toiminnallisuuteen

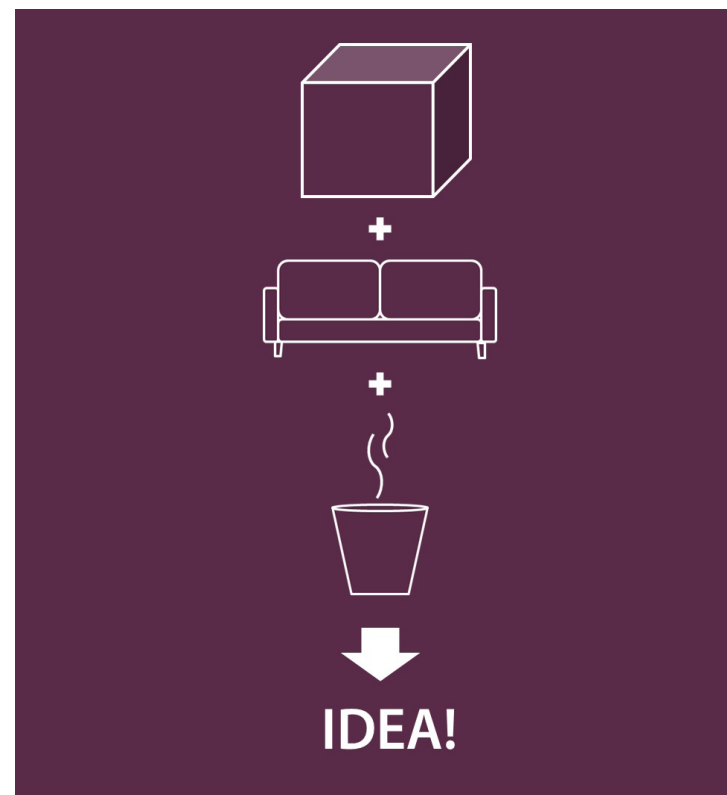
Muotoilun koulutusohjelman aikana olen kuullut useasti puhuttavan Maslow’n tarvehierarkiasta, joka esitetään tasakylkisenä kolmiona, kerrostettuna viiteen osioon. Alimpana ovat elämän perustarpeet, joista nousee vähemmän pakollisiin, kohti itsensä toteuttamisen tarvetta. Haastatellessani kuopiolaisia nuoria, heidän vähäiset vaatimukset tilantarpeensa suhteen herättivät minussa tarvehierarkiaa soveltavan ajatuksen. Kaikki vastaajat halusivat ensisijaisesti lämpimän paikan istuskeluun. Vasta jatkokysymyksen esitettyäni, he alkoivat miettiä mitä muuta tilassa voisi olla viihdykkeenä.

Aloinkin miettiä, lähdetäänkö nuortenpalveluissa aina väärästä suunnasta, aikuisten miettiessä mitä nuoret voisivat haluta. Tavallaan sainkin vastauksen pohdinnalleni Nuorisovaltuuston Ruuskaselta, jolle luetteloin mahdollisia virikkeitä, joita nuorisokahvilassa voisi olla. Hän sanoi niiden olevan täysin samat kalusteet, pelit ja laitteet, mitkä on jo nyt tarjolla Kulttuuriareena 44:lla, ja ettei se niistä huolimatta ole nuorten suosiossa. Kuten Tomi Kiilakoski on maininnut useaan kertaan (katso mm. Kiilakoski ym. 2011, 60), kaikki nuortentiloiksi suunnitellut ympäristöt eivät muodostu nuorille tärkeiksi tiloiksi. Tiloja ei voi vain määrätä nuorten suosikkipaikoiksi, koska kyse on täysin siitä kuinka tila koetaan. Sirpa Tanin mukaan nuorten hengailussa on kyse oman ajan viettämisestä, ilman varsinkaan tuttujen tai muiden aikuisten suoranaista kontrollia. Oleskelun myötä tiloihin kietoutuu henkilöhistoriaa, sekä omia muistoja ja kokemuksia, jotka tekevät tilasta oman. Tilat merkityksellistyvät siis vasta sen mukaan ketkä niissä käy ja ketkä tekevät ne omiksi. (Kiilakoski ym. 2011, 64)

Ajatuksenani olisikin luoda niin sanotusti raakile, jota nuoret kasvattaisivat itse. Aluksi heille olisi tarjolla tila, jossa he saisivat rauhassa olla. Sieltä löytyisi paljon istumapaikkoja, suojaisia ja avoimia, erityyppisten porukoiden kokoontumiselle. Jotta porukka viihtyisi pidempään ja oleskelu olisi mukavampaa, olisi tarjolla kahvia, teetä ja naposteltavaa. Kun kaikki parisuhdeongelmat olisi ratkaistu, juorut ja vitsit kerrottu, alkaisivat nuoret kaivata lisävirkkeitä, joita varten olisi julkinen ”aloiteseinä”, jonne kahvilan käyttäjät voisivat käydä ehdottamassa jotain aktiviteettiä ja muut käyttäjät kävisivät niin sanotusti ”peukuttamassa” eli tykkäämässä ideoista. (Kuva 3.) Vaikka itse pitäisinkin enemmän seinän paikkasidonnaisuudesta kahvilan sisällä, on otettava sosiaalisen median huikkeen suuri suosio nykypäivänä huomioon ja mietittävä mahdollisuutta seinän ilmentymisestä esimerkiksi Facebookin kaltaisessa yhteisöpalvelussa, johon kuitenkin pääsisi kommentoimaan vain kahvilan asiakkaat. Joka tapauksessa kahvilan pitäjä mahdollistaisi fiksuimman, eniten ääniä saaneen ehdotuksen toteuttamisen, avustamalla nuoria esimerkiksi rahallisesti tai tarjoamalla tilan vierailevien tähtien esiintymiselle luentoja, kursseja, musiikkia tai vastaavaa merkeissä.

Koskaan ei voi miellyttää kaikkia, mutta tällaisella nuorten osallistamisella päätöksenteossa, vastataan heidän haluun tulla kuulluiksi heitä koskevilla asioilla. Samalla varmistetaan varojen järkevä käyttö, panostettaessa nuoria oikeasti kiinnostaviin teemoihin. Tietysti tulisi pyrkiä toteuttamaan mahdollisimman laaja-alaisesti erilaisia toiveita, jotta jokin tietty porukka ei pääsisi niin sanotusti valtaamaan kahvilaa itselleen. Myös kasvatuksellisesta näkökulmasta tällainen projektiosal-

listumiskulttuuri olisi kehittävä. Sillä samalla voisi kehittää nuorten itsenäistymistä ja opettaa nuorille vastuunottoa ja oma-aloitteisuutta, ottamalla heidät mukaan järjestelyihin. Joku nuorista nimettäisiin ”projektin johtajaksi” tai kerättäisiin työryhmä, joka yhdistäisi nuoret, kahvilanpitäjän ja projektin kohteen. Projektin johtoon ei voisi suoraan velvoittaa aloitteen tekijää, koska se saattaisi säilyttää ujompiä pitämään hienot ideansa omana tietonaan, pelätessään projektissa saamaansa ”julkisuutta”.

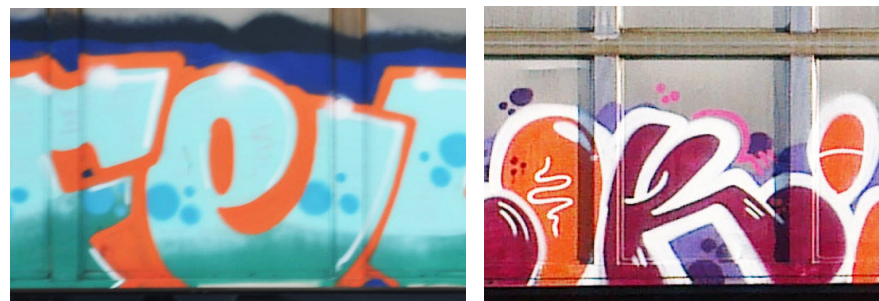
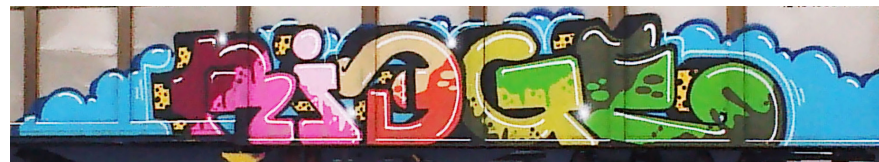

KUVA 3. Nuorten aktivointi

5.6 Värimaailma

Usein nuorten tiloissa nähdään aika värikkäitä ratkaisuja, mikä varmasti kuvaa hyvin nuorten energistä luonnetta. En kuitenkaan haluaisi toteuttaa päiväkotia muistuttavaa väri-ilottelua, vaan kirkkaat värit toimisivat tehosteina rauhallisen pohjavärin kanssa. Ihminen mieltää luonnollisesti maan tummemmaksi kuin taivaan, joten sisätiloissakin kannattaa pyrkiä miellyttämään tätä ihmisen luontaista tilaa. Katon ollessa vaalea, se heijastaa hyvin valoa, mahdollistaen epäsuoran valaistuksen, mikä imitoi luonnon valaistusta pilvisenä päivänä. Tumma lattia taas toimii hyvin julkitiloissa, piilottaen kenkien mukana kantautuvan lian, mitä kertyy päivittäin siivouksesta huolimatta. Samoin istuinten pinnan ollessa kangasta kannattaa valita joko kirjava tai tumma kuosi. Käytössä ei voi välttyä muun muassa vaatteista ja kahvilatuotteista tulevia värjäytyksiä ja tahroja, mutta jälleen tumma pinta kätkee nämä säilyttäen siistin perusolemuksen. Valitsemalla tyynyihin värikkäitä kankaita ja struktuurikuvioita, voi ilmettä piristää helposti. Myös valaisimilla voi luoda lisää yksityiskohtia, jolloin värin lisäksi sijoittelu ja muoto vaikuttavat tilantuntuun.

Myös värimaailmaa varten hain ideoita nuorilta itseltään. Katutaide ja graffitit rinnastetaan usein nuorten kulttuuriin, vaikkon tietenkään tarkoita että kaikki kävisivät maalaamassa seiniä. Varsinkin monivärisissä ”piisseissä”, eli isokokoisissa maalauksissa on kuitenkin herkullisia väriyhdistelmiä, vieläpä nuorten taiteilijoiden itsensä valitsemina. Esimerkiksi liukuvärjätty seinä olisi hieno yksityiskohta tilassa, joka toisi myös avaraa vaikutelmaa, vaalentuessa ylöspäin.

KUVA 4. Väri-inspiraatiota

6 TILARATKAISUT

6.1 Koko päivän, joka päivä

Tilan tulisi toimia alustana, monipuolisten toimintojen mahdollistajana. Muuntautumiskyky rakentuu järkevien kalusteratkaisuiden ympärille, jotka luovat tunnelmaltaan erilaisia tiloja tilassa. Aikuisille kahvilat, baarit ja ravintolat ovat nimenomaan rentoutumista varten ja jonkinlainen irtiotto tavallisesta arjesta. Mutta suunnitellessani nuorisokahvilaa, alkoi ajatuksissani kehittyä paikka, joka olisi ennemminkin osa nuorten jokapäiväistä elämää.

Yksi nuorisokahvilakonseptini tavoitteista olisi palvella nuoria päivän mittaan eri tarkoituksissa. Puolen päivän aikaan avautuva kahvila tarjoaisi keskustan koululaisille mahdollisuuden hyppytuntien viettämisen muualla kuin koulun käytävillä. Kahvilaan voisi tulla vaan viettämään taukoa, tai tekemään läksyjä tai ryhmitöitä yhdessä kavereiden kanssa, varsinkin koulupäivän jälkeen. Kauempaa tulevilla oppilailla saattaa olla odotusaikaa ennen kyydin lähtemistä kotiin, tai osalla ennen harrastusten alkamista. Kuten alkuperäisessäkin antikahvilassa oli mahdollista syödä omia eväitä, voisi nuortenkahvila tarjota mahdollisuuden tankata välipalaa ennen harrastuksia. Kahvilan tarjotessa kahvin ja teen lisäksi hedelmiä, voisi siellä olla myynnissä terveellisiä välipaloja, kuten rahka, jogurtti tai vaikkapa annospuurot. Vaikka kahvilassa saisi nauttia omiakin eväitä, voisi mielestäni olla tarjolla hyviä vaihtoehtoja niitä varten, joille ei sattunut omat eväät mukaan, tai jos nälkä pääsisi yllättämään.

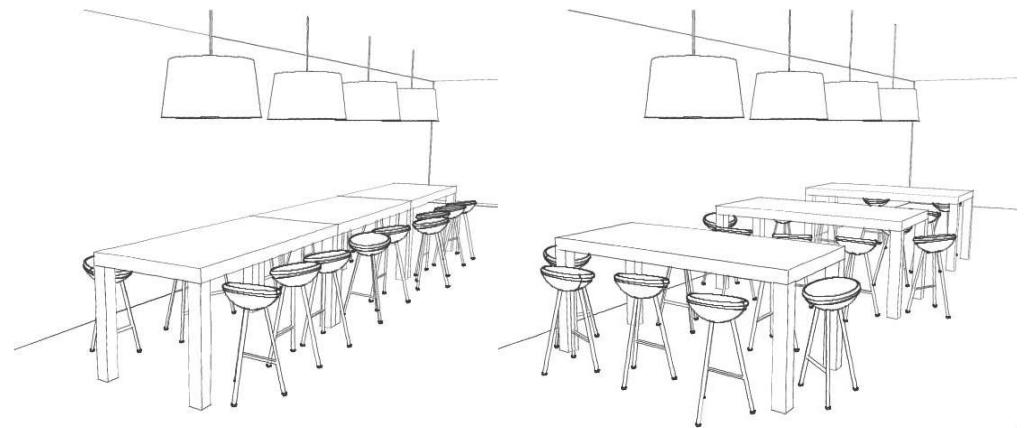
Myös päivisin auki oleva kahvila ohjaisi nuoria yhdessäoloon muulloinkin kuin iltaisin ja viikonloppuisin, minkä voi rinnastaa aikuismaiseen juhlintaan vapaa-aikana. Silti olisi tärkeää tarjota mahdollisuus siirtymään kohti täysi-ikäisyyttä. Jo ennen kuin nuoret pääsevät baariin, heitä kiinnostaa viettää aikaa keskustassa esimerkiksi perjantai- ja lauantai-iltaisin ja sitä on turha kieltää. Sen sijaan että he vaeltelisivat ympäri keskustaa katsellen täysi-ikäisten touhua kadulta käsin, olisi mielestäni järkevämpää tarjota mahdollisuus viettää aikaa omanikäisten kanssa miellyttävämmiin ja turvallisempiin sisätiloissa. Vaikka aikuisten mielestä saattaisi olla parempi, etteivät nuoret tuohon aikaan menisi keskustaan ollenkaan, siltä tuskin on mahdotonta välttyä. Nuorisokahvila voisi tarjota myös mahdollisuuden hauskanpitoon iltai- kaisin, mutta ilman alkoholin tai muiden päihteiden käyttöä. Vaikka yksi olennainen osa baarissa käymistä onkin alkoholin nauttiminen, on se myös sosiaalinen tapahtuma, jolloin tavataan omia kavereita ja tutustutaan uusiin. Siihen ei kuitenkaan tarvita alkoholin vaikutusta, minkä nuorisokahvila voisi nuorille todentaa. Eivät kaikki täysi-ikäisetkään välttämättä viihdy baariympäristössä, jolloin heillekin olisi jokin ajanviettopaikka. Tarkoituksena olisi siis luoda nuorille olohuone kaupunkiympäristöön, jossa he voisivat tavata kavereitaan vain jutellakseen tai tehden yhdessä koulutöitä tai toteuttaen harrasteita.

6.2 Omat tavoitteeni tilan suhteen kalusteratkaisuilla

Monesti kuulee sanottavan, ettei nuorten käytössä kestä kuin teräs-betonista tai ratakiskoista valmistetut kalusteet. Ja tottahan se on että aktiiviset, energiset ja arvaamattomia ideoita saavat nuoret ovat kovia kuluttajia kalusteille. Osa hajoaa selkeästi ilkeiden kohteena, mutta varmasti sattuu myös paljon vahinkoja, jolloin itse tarkoitus ei ole irtaimiston särkeminen, vaan se tapahtuu äkkipikaisen toiminnan seurauksena. Arvaamaton käytös on osa nuorten kulttuuria, jossa mielialat ja kiinnostuksen kohteet vaihtuvat nopeasti ja yllytyshulluus kuuluu lähes jokaisen luonteeseen. Nuorille tarkoitettussa tilassa kalusteiden hajomiselta tuskin voi välttyä, mutta laadukkailla ja kestäväillä valinnoilla voi pitkittää kalusteiden käyttöikää. Kahvilaa kohtaan pitäisi myös pyrkiä luomaan kiintymys ja kunnioitus, mitkä vähentäisivät tilan ja kalusteiden väärinkäyttöä. Jos esimerkiksi katsotaan rullalautailupuiston käyttäjiä, he huoltavat ja ylläpitävät harrastepaikkaansa aktiivisesti yhteisvoimin. Jos jokin menee rikki, se korjataan, koska paikka on käyttäjilleen tärkeä. Samanlaista sitoutumista ja vastuuntuntoa paikan olemassaolosta tulisi pyrkiä herättämään myös kahvilan asiakkaissa, jolloin tila säilyisi mielekkäänä niin työntekijöille kuin asiakkaillekin.

6.2.1 Ajatteluun

Keskittymistä vaativia töitä varten tilassa on hyvin valaistu pöytä. Esimerkiksi koulutöitä tehdessä pitkän pöydän ympärille mahtuu muitakin luokkakavereita, jolloin läksyjen teko on paitsi hauskeempaa, myös tehokkaampaa, kun toisilta voi kysyä apua heti jos tulee pulmia. Tila on erinomainen myös ryhmätöiden tekoon. Pitkän pöydän koostuessa erillisistä osista, voi sen helposti jakaa pienempiin osiin, joka ryhmälle omansa.

KUVA 5. Havainnekuvat pöytäryhmän käytöstä

Tavallista pulpettia korkeampi pöytä mahdollistaa vaikka seisaaltaan työskentelyn ja korkeat jakkarat antavat erilaisen istuma-asennon kuin tavalliset koulun tuolit. Erilainen työskentelyasento tuo mukavaa vaihtelua, joka tekee hyvää myös keholle, uuden asennon rasittaessa lihaksia eritavalla. Esimerkiksi selkänojaton tuoli aktivoi keskivartalon

tukilihaksia aivan eri tavalla, kuin usein selkänöjaa vasten epäryhdikkäästi nojailtaessa.

Hyvä valaistus on tärkeä osa työskentelyä ja vaikuttaa myös jaksamiseen, kun silmät eivät väsy hämärässä. Suurilla valaisimilla saa myös rajattua tilaa ilman erillisiä seiniä. Valonlähde rajaa alleen oman tilansa ja matalalla olevat valaisimet antavat oman vaikutelmansa lasketusta alakatosta, jolloin tilantuntu selkeästi vaihtuu korkeammasta tilasta.

Massiivipuu on käytännöllinen valinta kovan kulutuksen kohteissa, kuten pöytälevyt ja kalusteiden jalat. Esimerkiksi viilutettuun tai laminoituun pintaan verrattuna se säilyttää ulkonäkönsä paremmin, koska siinä ei ole erillistä pinnoitetta, minkä alta runkomateriaali alkaisi paistaa kolhiintumisen seurauksena. Suurempi materiaalivahvuus pidentää kalusteen käyttöikää, kun helpolla käsittelyllä pinnan voi hioa puhtaaksi tahroista, naarmuista ja muista käytön jäljistä ja pintakäsittelä uudelleen, rakenteen tai ulkomuodon kärsimättä. Aito luonnonmateriaali tilassa tuo myös lämpöä ja kodikkuutta, keinotekoiseen pinnoitukseen verrattuna.

Hauskana elementtinä lisäisin tilaan seinän, jota saa kerrankin sotkea! En usko, että seinille piirtäminen menettäisi suosiotaan, vaikka se olisi sallittua. Suuri pinta-ala antaisi kerrankin mahdollisuuden toteuttaa omaa taiteilijuuttaan isommassa mittakaavassa, tai vauhdittaisi ideointia ryhmätyötä tehdessä. Helpoin pinta puhdistuksen kannalta olisi lasi, jota varten on olemassa myös omat tussit. Kahvilan sijainnista riippuen pöydän voisi sijoittaa ison ikkunan läheisyyteen, tai tilaa voisi jakaa lasisella väliseinällä, mikä rajoittaisi myös äänen liikkumista tilassa.

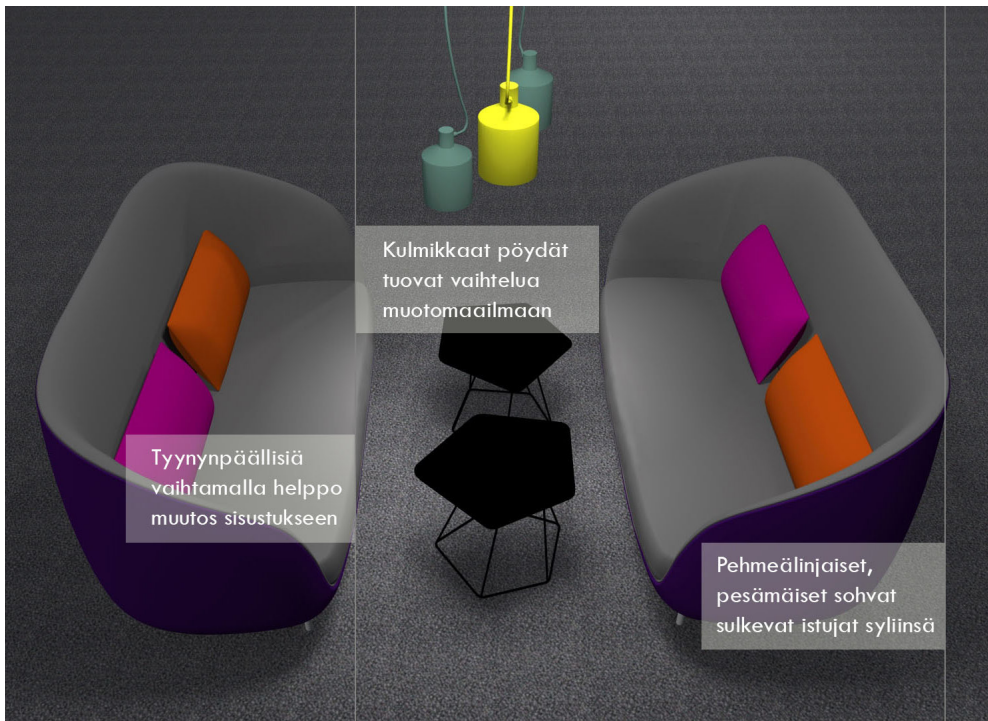
KUVA 6. Pöytäryhmän visualisointi

6.2.2 Oleiluun

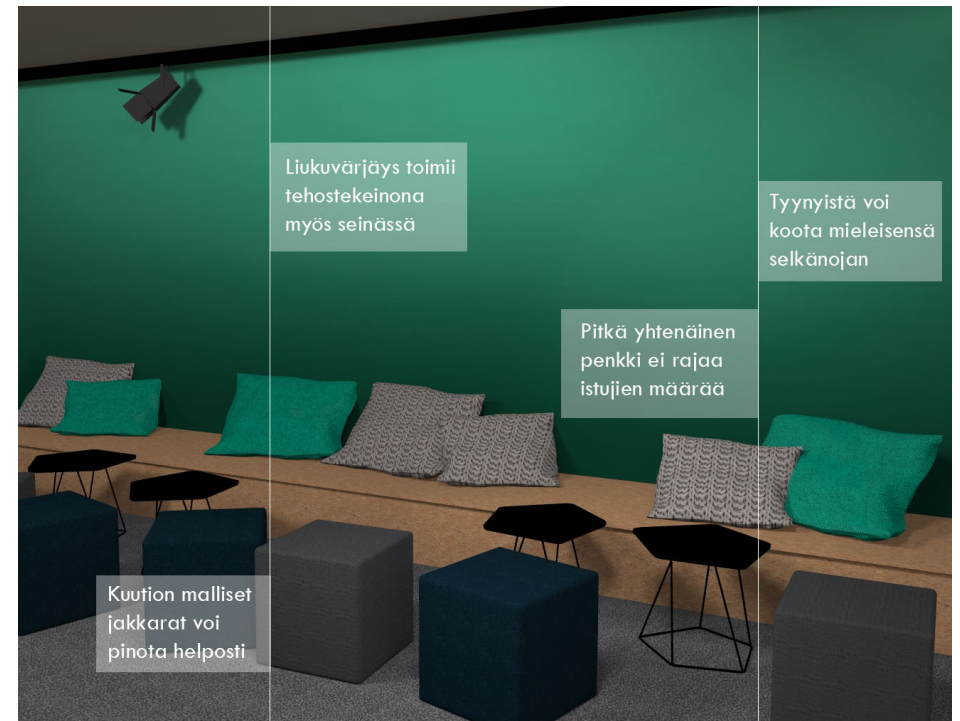
Olohuoneella on monia merkityksiä, mutta ainakin se tarkoittaa koontumispaikkaa yhteisen ajan viettämiseen tuttavien kanssa. Siihenkin voi olla monia tapoja, joten kahvilassa tulisi olla erilaisia istuin-kokoonpanoja eri tilanteita varten.

Intiimimpää kahdenkeskistä keskustelua varten valitsisin sohvat, joissa on hieman tavallista korkeampi selkänoja ja käsinojat, jotka ympäröivät istujat. Kun selkänoja rajaa äänimaailman hiljaisemmaksi ja suojaa kaksikkoa salakuuntelun mahdollisuudelta, turvallinen pesämäinen tunne valtaa keskustelijat ja luottamustakin vaativista asioista on help-

po puhua. Toisaalta laittamalla kaksi sohvia vastakkain lähemmäs toisiaan, saa tilaa useammalle keskustelijalle. Kulmikkaat pöydät vastapainona pehmeälinjaisille sohville tuovat vaihtelua muotomaailmaan. Pitkän penkin ääreen mahtuu isompikin joukko ja helposti siirrettävät pikkujakkarat helpottavat vaihtuvien kokoonpanojen uudelleenjärjestäytymistä. Kuten tutkijat huomasivat havainnoidessaan kauppakeskus Hansassa oleskelevia nuoria, henkilömäärä kaveriporukoissa vaihtelee jatkuvasti, osan jäädessä paikoilleen ja osan siirtyessä toisen porukan mukana seuraavaan paikkaan (Keskinen ym. 2011, 25). Pitkä penkkimäinen istuin ei selkeästi määrää istujien lukumäärää tai paikkoja, mikä osaltaan edistää sosiaalista kanssakäymistä ihmisten ja eri

KUVA 7. Sohvaryhmän visualisointi

KUVA 8. Pitkän penkin visualisointi

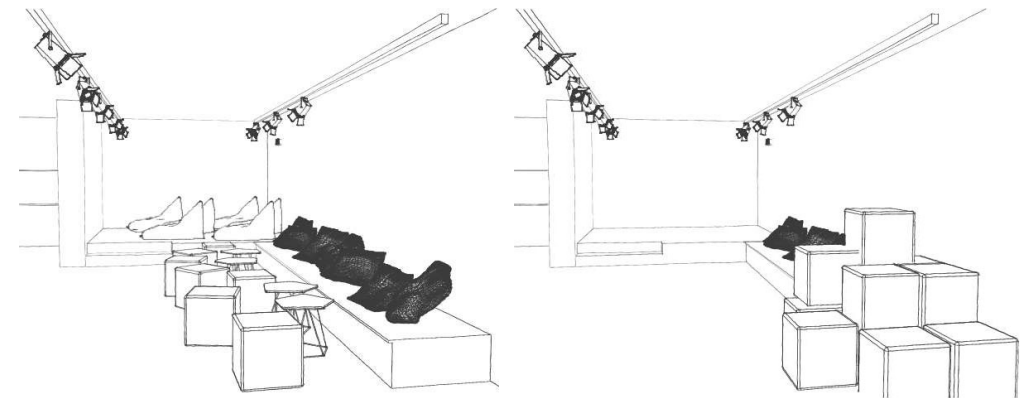
porukoiden välillä. Ryhmät sulautuvat toisiinsa rajattomalla alueella ja ujomman nuoren on helpompi vetää oma jakkaransa osaksi jotain porukkaa päästen mukaan keskusteluun.

Jos taas haluaa ottaa rennommin, voi heittäytyä makuulleensä säkkituolien pehmeään syleilyyn. Oleilun lisäksi samalla voi katsoa vaikka telkkaria, tai elokuvan. Projektori mahdollistaa helposti suuren kuvakoon, jolloin esimerkiksi elokuvia on hienompaa seurata. Heijastuspinnan voi toteuttaa maalaamalla seinä siihen soveltuvalla maalilla, jolloin erillistä projisointikangasta ei tarvita, mikä voisi hajota ilkvallan tai vahingon seurauksena. Sivuseinälle sijoitettuna heijastus ei näy koko kahvilaan, jolloin kuvan jatkuva liike ei häiritse muita tilassa olijota.

KUVA 9. Rentoilunurkkauksen visualisointi

Tilaa voi jakaa ilman erillisiä seiniä myös tasovaihteluin. Sijoittamalla säkkituolit korotetulle tasolle, rajautuu rentoutumisalue kuin itsensä. Siirtämällä säkkituolit koroketta voi myös hyödyntää lavana. Valaistuksen rakentaminen tälle alueelle kannattaa tehdä lavaa silmällä pitäen, esimerkiksi kiskoja pitkin siirrettävillä ja suunnattavilla valaisimilla. Ne tarjoavat monipuoliset valaistumahdollisuudet muissakin tilanteissa.

KUVA 10.

Havainnekuvat tilankäytöstä

6.3 Harrasteet ja viihde

Nuorille tuskin riittäisi pitkäksi aikaa pelkkä istuskelu, eikä ole terveellistäkään olla aloillaan pitkiä aikoja, joten onkin tärkeää tarjota mahdollisuus erilaisten harrasteiden tekoon. Nuori Suomi kokosi lasten ja nuorten liikunnan asiantuntijaryhmän vuonna 2008, joka laati suosituksen kouluikäisten, eli 7 – 18-vuotiaiden fyysisestä aktiivisuudesta. Samalla he ottivat kantaa liikkumattomuuden määrään, viihdemedian viedessä yhä useampia tunteja nuorten päivästä. Lasten ja nuorten kohdalla liiallisen istumisen haitat eivät rajoitu vain liikakilojen kertymiseen, liialliseen lihasjännitykseen ja tukirangan riittämättömään aineenvaihduntaan, vaan haittaavat heidän fyysisistä kehitystään. Niinpä paikallaan istuen ei saisi viettää yli kahta tuntia kerrallaan ja viihdemedian ääressä vietetty aika saisi olla korkeintaan kaksi tuntia päivässä. (Nuori Suomi 2008, 23.)

Berg ja Myllyniemi (2013, 53-56) kuitenkin paljastavat että kohderyhmän nuorista 63 % käyttää pelkästään television katsomiseen noin yhdestä kahteen tuntia päivässä ja 12 % yli suositellun ajan. Lisäksi tietokoneen ääressä vietetään puolestatoista tunnista yli kuuteen tuntiin vuorokaudessa. Tietokoneen ääressä vietetystä ajasta ei eroteltu koulun tai työn ja viihdekäytön määrää, mutta vaikutus terveyshaittojen syntymiseen on sama kun suositus ylittyy.

Ainoat konsolipelit, joita voisien suositella nuorisokahvilaan, olisivatkin erilaiset fyysisistä aktiivisuutta vaativat pelit, kuten tanssimatot tai pallopelejä simuloivat pelit. Muita lempipelejä nuoret voisivat tuoda mukanaan kahvilaan tullessaan ja suosituimpia kortti- ja lautapelejä

voisi myös hankkia kahvilaan. Kasvatusmielessäkin esimerkiksi verbaalista nokkeluutta vaativat pelit, kuten sanaselityspelit olisivat nuorten kannalta kehittäviä.

Vaikka televisio-ohjelmien ja elokuvien katselu lisää paikallaan oloa yhtäläillä kuin tietokoneella istuminen, voi ne kuitenkin tarjota sosiaalisen kanssakäymisen muodon, nuorten seuratessa yhdessä jotain sarjaa, tai katsoessa lempielokuviaan. Penkkiurheilun mahdollisuus julkisilla paikoilla on nuorille aika vähäistä. Baareissa näytetään jalkapalloa ja aikuiset kokoontuvat kannustamaan jääkiekkomaajoukkuetta kovimmissa kamppailuissa, mutta alaikäisille nuorille tällaisia paikkoja ei oikeastaan ole. Kahvilassa voisikin järjestää nuorten kisakatsomoita, mikä voisi osaltaan innostaa nuoria liikkumaan myös itse.

Taustamusiikki tuo aina mukavan tunnelman ilmastoinnin jatkuvaan suhinaan verrattuna. Kahvilassa soivaa musiikkia voisivat asiakkaat käydä vaihtamassa itseään miellyttäväksi, jos kahvila tekisi oman soittoilistansa, mistä kappaleita voisi valita. Lisäksi nuorisoa kiinnostavia bändejä voisi kutsua soittamaan elävää musiikkia. Kahvila voisi toimia varsinkin aloittavien paikallisten bändien mahdollisuutena päästä keikkailun makuun. Helposti kasattavat jakkarat mahdollistavat lavan edustan tyhjentämisen yleisölle, jos klubimainen istuskelu ei sovi bändin esiintymistyyliin. Näin tila mahdollistaisi myös erilaisten tanssipahtumien järjestämisen vieraillevien opettajien johdolla.

Käsitöistä tai sisustamisesta innostuneille voisi pöydän ääressä järjestää workshop-tyylisiä kursseja joilla, esimerkiksi ”tuunattaisiin”, eli muokattaisiin vaatteita tai pienesineitä persoonallisiksi, jokaisen käyttäjän oman tyylin mukaisiksi.

7 PÄÄTÄNTÄ

Tavoitteenani oli luoda uudenlainen tilakonsepti, vastaamaan nuorten tilantarpeeseen kaupunkiympäristössä. Aihe vakuutti minut ajankoh-taisuudellaan noustessaan esiin Kuopion paikallislehdessä. Nuorten ti-lantarve tuntui kaipaavan uutta näkökulmaa kasvatus- tai sosiaalialan ulkopuolelta. Tilasuunnittelun osaamiseni antoikin hyvän lähtökohdan erilaisen vaihtoehdon luomiseen, aikaisempien nuorisopalveluiden rinnalle.

Suomessa on eriasteisesti kehittyneitä kaupunkiympäristöjä, eikä nuorten tilaongelma koske kaikkia alueita samalla lailla, joten halusin keskittyä helpottamaan nimenomaan kuopiolaisten nuorten ahdin-koa. Haastattelujen avulla pystyin samaistumaan juuri noihin nuoriin, jotka viettävät aikaansa julkitiloissa epämieluisen nuorisotilojen pa-kottamina. Hakiessani tietoa myös sosiaali- ja kasvatustieteen julkaisuis-ta, pyrin hyödyntämään kansallisella tasolla kerättyä tietoa nuorten kulttuurista ja vapaa-ajanviettotavoista, käyttämällä tietoa oman alani asiantuntijuuteni tukena.

Mielestäni uusi näkökulma tilasuunnittelun kautta toi hyvän lopputu-loksen. Luomalla erilaisia tiloja kalustevalinnoilla, konseptini mahdol-listaa kahvilan monipuolisen käytön, palvelen näin mahdollisimman suurta käyttäjäryhmää. Samaa ajatusta palvelee antikahvilatyypinen, vapaan tilan konsepti, mikä mahdollistaa käyttäjien toteuttaa omia tarpeitaan, tilan rajoittamatta käyttäjiään liikaa. Soveltamalla antikah-

vilan periaatetta sain luotua kahvilatunnelman ja samalla poistettua vaatimuksen, kaikkien tilassa aikaansa viettävien käyttää kahvilapalve-lua. Suunnitellessani tilaa pyrin käyttämään palvelumuotoilustakin tut-tua ajatustapaa käyttäjälähtöisyydestä tilasuunnittelussa. Tätä kautta suunnittelutyöni ohjautui ottamaan mahdollisimman hyvin huomioon nuorten tarpeet, unohtamatta ympäröivän yhteiskunnan vaatimuksia. Konseptini tuli olla nuoria kiinnostava, mutta myös aikuisten silmissä hyväksyttävä.

Työni avasi silmäni todella näkemään jo omasta nuoruudestani tutun ongelman nuorten väliinpuotoamisesta lapsuuden ja aikuisuuden väli-maastoon. Tällä hetkellä koululaitokset ja nuorisotilat ovat pääasialli-sesti ”palvelut”, jotka ovat juuri nuoria varten suunniteltu. Joten tässä on todellinen kehityksen kohde kaupunki-, palvelu- ja tilasuunnittelul-le. Nuoret ovat osa yhteiskuntaa, jonka kaikille osapuolille tulisi tarjo-ta yhtäläinen mahdollisuus hyvinvointiin ja kehitykseen, juuri heidän tarpeitaan kuunnellen.

Lisäksi koin ammatillisen kehityksen vaiheen ja opin lisää todellises-ta itsenäisestä työskentelystä. Kaikki työn vaiheet aiheen etsinnästä rajaukseen ja tiedonhankinnasta itse suunnitteluun opettivat minulle oman työn organisointia, määrittäessäni itse työni aikataulutuksen ja sisällölliset tavoitteeni. Haastatteluissani olisin voinut pyrkiä suurem-pan otantaan. Mutta jo tekemäni haastattelut antoivat minulle selke-än suunnan, mihin kehittää konseptiani.

En ole kerännyt palautetta varsinaiselta käyttäjäryhmältääni, joten työn onnistumisesta heidän toiveiden suhteen minulla ei ole tietoa. Parhaan palautteen tietysti saisi vasta käyttökokeilulla, joka olisi liian haastava äkkiä toteutettavaksi. Esittelin opinnäytetyöni keskeisen sisällön kuitenkin nuoriso-ohjaaja Janne Kuidulle, joka antoi positiivista palautetta. Hänen mielestään konseptini tulisi esitellä muille nuorisotyöntekijöille ja etsiä yhteistyökumppani pilottihanketta varten täällä Kuopiossa. Niinpä koenkin työni olleen tarpeellinen nyt ja tulevia nuorisohankkeita silmällä pitäen, sekä onnistuneeni suunnittelutyössäni hyvin.

KUVALUETTELO

KUVA 1.	Nuoria kaupungilla. [digikuva] Kuva: REKOMAA,Roni 2013-09-24. [Viitattu 2014-03-17] [Saatavissa:] (http://www.hs.fi/ulkomaat/a1379986963995)	18
KUVA 2.	Antikahvila Ziberblat. [kuvakollaasi] [Viitattu: 2014-03-17] Kuvat: [Saatavissa:] http://ziferblat.net/en/ > Gallery.	21
KUVA 3.	Nuorten aktivointi. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	32
KUVA 4.	Väri-inspiraatiota. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	33
KUVA 5.	Havainnekuvat pöytäryhmän käytöstä. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	36
KUVA 6.	Pöytäryhmän visualisointi. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	37
KUVA 7.	Sohvaryhmän visualisointi. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	38
KUVA 8.	Pitkän penkin visualisointi . [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	38
KUVA 9.	Rentoilunurkkauksen visualisointi. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	39
KUVA 10.	Havainnekuvat tilankäytöstä. [visualisointi] Kuva: Anni Mykkänen. 2014	39

KUVIOLUETTELO

KUVIO 1. Vapaa-ajan määrä (Myllyniemi 2009, 21.).....	13
KUVIO 2. Järjestöissä mukana oleminen (Myllyniemi 2009, 35.).....	13
KUVIO 3. Tärkeiksi koetut asiat (Myllyniemi 2009, 29 .)	14
KUVIO 4. Oma aika (Myllyniemi 2009, 24.).....	14
KUVIO 5. Hyvinvoinnin lähteet (Nuorten paneeli 2011, 18.)	15
KUVIO 6. Vaikeista asioista keskusteleminen (Myllyniemi 2009, 61.)	15
KUVIO 7. Ystävien tapaaminen (Myllyniemi 2009, 87.)	16
KUVIO 8. Tapaamisen vertailu (Myllyniemi 2009, 91.).....	17
KUVIO 9. Ystävien tapaaminen (Myllyniemi 2009, 92.)	17
KUVIO 10. Toiminta ilman jäsenyyttä (Myllyniemi 2009, 54).....	24
KUVIO 11. Nuorten näkemyksiä mm. jäsenyydestä (Berg, Myllyniemi 2013, 46).....	24

LÄHDELUETTELO

AALTONEN, Sanna, KIVIJÄRVI, Antti, PELTOLA, Marja, TOLONEN, Tarja 2011. Ystävyydet. Julkaisussa MÄÄTTÄ, Mirja, TOLONEN, Tarja (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Hakapaino. Helsinki. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 112, 29-56.

THE CALVER JOURNAL 2013-12-16. Slow time: Russia's "anti-cafe" concept comes to London. [Viitattu 2014-02-17] Saatavissa: <http://calvertjournal.com/articles/show/1845/ziferblat-russian-anti-cafe-opens-in-london>

GRETSCHER, ANU 2011. Nuorisotalo mahdollistavana lähiyhteisönä: nuorten näkökulma. Nuorisotutkimusverkosto ja Nuorisotutkimusseura, verkkojulkaisuja 41. Saatavissa: <http://www.nuorisotutkimusseura.fi/julkaisuja/nuorisotalo.pdf>

HINKKANEN, Riitta 2013-11-11. Kiellot ja esteet eivät toimi. Viikko Savo [Ilmaisjakelu] 132. vuosikerta. [Viitattu 2014-13-01.]

KATO, Yuki. 2009. Doing Consumption and Sitting Cars: Adolescent Bodies in Suburban Commercial Spaces. Children's Geographies 7 (1)

KESKINEN, Kalle, LEHTONEN, Sanna ja LEINO, Mari 2011. Kaikki tiet vievät Hansaan - Nuorten ajanvietto osana kauppakeskuksen arkea. Julkaisussa NÄRE, Sari ja KONTTINEN, Tanja (toim.) Kiltteys ja kunnol-

lisuus. Helsinki: Hakapaino. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, 29. vuosikerta, 2011-04.

KETTUNEN, Ilkka 2001. Muodon palapeli. 1. painos. Porvoo: WSOY.

KIILAKOSKI, Tomi, KIVIJÄRVI, Antti, GRETSCHER, Anu, LAINE, Sofia, MERIKIVI, Jani. 2011. Nuorten tilat. Julkaisussa MÄÄTTÄ, Mirja, TOLONEN, Tarja (toim.) Annettu, otettu, itse tehty. Nuorten vapaa-aika tänään. Helsinki: Hakapaino. Nuorisotutkimusverkosto/ Nuorisotutkimusseura, julkaisuja 112, 57-91.

KIILAKOSKI, Tomi, KIVIJÄRVI, Antti 2012. Seutukaupunki elinympäristönä: nuorten kokemuksia aikuisille rakennetussa kaupunkitilassa. Julkaisussa HYNYNEN, Ari (toim.) Takaisin kartalle. Suomalainen seutukaupunki 2012. 1. painos. Helsinki, Suomen Kuntaliitto, 85-101.

KUITU, Janne 2013-12-18. Nuoriso-ohjaaja. [Haastattelu.] Kuopio: Kulttuuriareena 44.

Lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelma. Opetus- ja kulttuuriministeriö. [Verkkojulkaisu] Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2012-6. Saatavissa: <http://www.minedu.fi/export/sites/default/OPM/Julkaikut/2012/liitteet/OKM06.pdf?lang=fi>

MYLLYNIEMI, Sami 2009. Aika vapaalla. Nuorten vapaa-aikatutkimus 2009. Opetusministeriö, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja 40.

MYLLYNIEMI, Sami ja BERG, Päivi 2013. Nuoria liikkeellä! Nuorten vapaa-aikatutkimus 2013. [Verkkojulkaisu] Opetus- ja kulttuuriministeriö, Valtion liikuntaneuvosto, Nuorisoasiain neuvottelukunta, Nuorisotutkimusverkosto. Nuorisoasiain neuvottelukunnan julkaisuja ISSN

LIITE 1.

Kohderyhmän haastattelu:

16.01.2013 haastattelin silmämääräisesti kohderyhmääni kuuluvia nuoria Kuopion keskustan kauppakeskuksissa, ilta viiden jälkeen. Pysin haastattelussa rentoon ilmapiiriin, jotta saisin aikaan keskustelua nuorten kanssa, eivätkä vastaukset jäisi pelkästään yhden sanan mittaisiksi. Otin haastatteluun vähintään kahden hengen ryhmiä, jonka toivoin rohkaisevan nuoria ja myös osaltaan rikastuttavan keskustelua.

Kysymykset:

- Mikä on keskustan paras paikka hengailta?
- Olisiko tarvetta nuorten omalle paikalle ilta- ja viikonloppu-aikaan?
- Millaiselle, mitä siellä pitäisi olla?
- Käyttekö koskaan keskustan nuorisotalolla, 44:lla?
- Mitä pidätte antikahvilan periaatteesta, maksetaan ajasta ja saa ilmaisia juomia ja naposteltavaa?
- Olisiko torin alle rakennetussa kauppakeskuksessa hyvä paikka?

Ryhmä 1: 2tyttöä

- Ei oikeen oo mitään hyvää. Petosen yökahvila oli ok
- Saa vaan tulla ja olla, voi olla jotain ohjelmaa joskus, esim. elokuva, musiikkia
- Paljon istumapaikkoja
- 44 ei ole kovin viihtyisä
- ei sais olla mikään hirveen kallis

Ryhmä 2: 2tyttöä, 2 poikaa

- Tällä hetkellä Sokoksen aula
- Tarvetta tähän ytimeen (44 liian kaukana, vaikka toteavat olevan kuitenkin tosi lähellä)
- Istumapaikkoja, sohvia, telkkari
- Mukava, rento sisustus = isot pehmeät sohvot
- Voisi olla musiikkia, voisi itse valita
- Jäsenmaksu ihan ok
- Ehdotus torin alle oli hyvä idea
- Vaikka asuvat keskustassa, kotona tylsää eikä jaksaa vanhempien seuraa

Ryhmä 3: 2tyttöä, 1 poika

- Tarvetta sellaselle joka olis auki viikonloppuisin ja pidempään illasta
- Pehmeät sohvut ja mukava henkilökunta
- Nykyaikainen (mustat nahkasohvat), "simppeli", kahvila, telkkari, PlayStation
- Hämyisä kahvilatunnelma ok
- Antikahvilaidea ok ja jäsen maksu vähentäisi "tommosia" (viittaa metelöiviin nuoriin parkkipaikalla)
- Apaja hyvä, koska lähellä, mutta rauhaisassa paikassa